

PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
DELEGATURA W KATOWICACH

Katowice, 14 kwietnia 2017 r.

RKT-61-01/16/BP

DECYZJA Nr RKT-3/2017

Stosownie do art. 33 ust. 6 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2017 r., poz. 229), po przeprowadzeniu z urzędu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów przeciwko **Marcinowi Dąbrowskiemu prowadzącemu działalność gospodarczą pod firmą FOR YOU Marcin Dąbrowski we Wręczycy Wielkiej**,

– działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:

I. na podstawie art. 26 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, **uznaje się za naruszające zbiorowe interesy konsumentów praktyki** polegające na naruszaniu obowiązku udzielania konsumentom w reklamach kredytu konsumenckiego rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji poprzez:

1. zaniechanie informowania o zakresie swojego umocowania jako pośrednika kredytowego do dokonywania czynności faktycznych i prawnych oraz o tym, czy współpracuje z kredytodawcami, co jest niezgodne z art. 7 ust. 4 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. z 2016 r., poz. 1528),

2. zaniechanie informowania o nazwach kredytodawców, z którymi przedsiębiorca współpracuje, co jest niezgodne z art. 7 ust. 5 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. z 2016 r., poz. 1528),

a poprzez to stanowi naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów **i nakazuje się zaniechanie ich stosowania;**

II. na podstawie art. 26 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, **uznaje się za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów praktykę** polegającą na wprowadzaniu konsumentów w błąd poprzez sugerowanie w materiałach reklamowych zamieszczonych w dzienniku „Metro”, „Pośrednik” oraz na banerze reklamowym umieszczonym przy ul. 3 Maja 20 w Katowicach, iż ich zdolność kredytowa nie będzie podlegała badaniu, poprzez posługiwanie się następującymi hasłami: „bez bik”, „bez zdolności kredytowej na oświadczenie” oraz „kredyty, gotówka bez zaświadczenia na dowód pożyczki, bez BIK, bez zdolności”, co stanowi przejaw stosowania nieuczciwej praktyki rynkowej, o której mowa w art. 5 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy z dnia 23 sierpnia 2007 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym (Dz. U. z 2016 r., poz. 3 ze zm.), a poprzez to stanowi naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 pkt 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów **i nakazuje się zaniechanie jej stosowania;**

III. na podstawie art. 27 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, **uznaje się za naruszające zbiorowe interesy konsumentów praktyki** polegające na naruszaniu obowiązku udzielania konsumentom w umowach kredytu konsumenckiego rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji poprzez:

1. zaniechanie informowania konsumentów o stopie oprocentowania kredytu oraz warunkach jej zmiany, co jest niezgodne z art. 30 ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. z 2016 r., poz. 1528);

2. zaniechanie informowania konsumentów o kwocie odsetek należnych w stosunku dziennym w razie odstąpienia przez konsumenta od umowy kredytu, co jest niezgodne z art. 30 ust. 1 pkt 15 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. z 2016 r., poz. 1528),

a poprzez to stanowi naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów **i stwierdza się zaniechanie ich stosowania z dniem 31 stycznia 2015 r.;**

IV. na podstawie art. 27 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, **uznaje się za naruszające zbiorowe interesy konsumentów praktyki** polegające na:

1. stosowaniu w treści umów kredytu konsumenckiego postanowień umożliwiających naliczanie kar umownych za opóźnienie w wykonaniu zobowiązania pieniężnego, określonych jako utrata bonifikaty oraz opłata za administrowanie przeterminowaną pożyczką, co jest niezgodne z art. 483 § 1 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz. U. z 2016 r., poz. 380 ze zm.);

2. niestosowaniu w treści wykorzystywanych weksli in blanco, stanowiących formę zabezpieczenia udzielanych kredytów konsumenckich sformułowania nie na zlecenie lub innego równoznacznego, co jest niezgodne z art. 41 ust. 1 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. z 2016 r., poz. 1528),

a poprzez to stanowi naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów **i stwierdza się zaniechanie ich stosowania z dniem 31 stycznia 2015 r.,**

V. na podstawie art. 27 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, **uznaje się za naruszające zbiorowe interesy konsumentów praktyki** polegające na:

1. stosowaniu w treści umów kredytu konsumenckiego, postanowień określających opłatę za każde pisemne wezwanie do zapłaty w wysokości 150 zł, które to działania mogły prowadzić do obciążania konsumentów opłatami za dokonane czynności windykacyjne nieodpowiadające rzeczywiście poniesionym przez niego kosztom i prowadzić mogły do nadmiernego obciążenia finansowego konsumentów, w związku z czym stanowi przejaw stosowania nieuczciwej praktyki rynkowej, o której mowa w art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 23 sierpnia 2007 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym (Dz. U. z 2016 r., poz. 3 ze zm.);

2. stosowaniu, podpisywanych przez konsumentów oświadczeń, stanowiących załącznik do umów kredytu konsumenckiego, w których stwierdzali oni, iż zdają sobie sprawę z możliwości utraty bonifikaty oraz poniesienia kosztów w wysokości do 5 tys. zł, które to działania mogły prowadzić do obciążania konsumentów kwotą nadzabezpieczającą roszczenia z tytułu zwłoki w spłacie przeterminowanej należności i prowadzić mogły do nadmiernego obciążenia finansowego konsumentów, w związku z czym stanowi przejaw stosowania nieuczciwej praktyki rynkowej, o której mowa w art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 23 sierpnia 2007 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym (Dz. U. z 2016 r., poz. 3 ze zm.);

3. stosowaniu w treści umów kredytu konsumenckiego postanowienia, zgodnie z którym sądem właściwym do rozpoznania sporów wynikłych na tle zawartej z konsumentem umowy kredytu konsumenckiego będzie Sąd Rejonowy w Katowicach, które to działanie narzuca konsumentom sąd właściwy do rozpoznania sporów, który mógłby nie być właściwy dla konsumentów na podstawie ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2016 r., poz. 1822), a poprzez to stanowi przejaw stosowania nieuczciwej praktyki rynkowej, o której mowa w art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 23 sierpnia 2007 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym (Dz. U. z 2016 r., poz. 3 ze zm.),

a poprzez to stanowi naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 pkt 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów **i stwierdza się zaniechanie ich stosowania z dniem 31 stycznia 2015 r.,**

VI. na podstawie art. 105 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2016 r., poz. 23 ze zm.) w związku z art. 83 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów **umarza się w części jako bezprzedmiotowe** wszczęte z urzędu postępowanie w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, w związku z podejrzeniem podejmowania przez **Marcina Dąbrowskiego prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą FOR YOU Marcin Dąbrowski we Wręczy Wielkiej** bezprawnych działań noszących znamiona praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, polegających na:

1. naruszaniu obowiązku udzielania konsumentom w reklamach kredytu konsumenckiego rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji poprzez nierzetelne przedstawianie informacji o kolejności zaliczania rat kredytu konsumenckiego na poczet należności kredytodawcy, co może być uznane za niezgodne z art. 30 ust. 1 pkt 8 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. z 2016 r., poz. 1528), a poprzez to mogło stanowić naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów;

2. stosowaniu w umowie pośrednictwa finansowego postanowień, na podstawie których w przypadku odstąpienia konsumenta od umowy kredytu konsumenckiego zawartej z kredytodawcą, którego ofertę wyszukał przedsiębiorca, wynagrodzenie z tytułu umowy o świadczenie pośrednictwa finansowego jest zaliczane jako zarobek przedsiębiorcy w zawarciu umowy kredytu konsumenckiego i nie podlega zwrotowi, co jest niezgodne z art. 54 w zw. z art. 55 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. z 2016 r., poz. 1528), a poprzez to mogło stanowić naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów,

VII. na podstawie art. 26 ust. 2 w związku z art. 27 ust. 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, **określa się środki usunięcia trwających skutków naruszenia zbiorowych interesów konsumentów**, poprzez nałożenie na **Marcina Dąbrowskiego prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą FOR YOU Marcin Dąbrowski we Wręczy Wielkiej** obowiązku wysłania – w terminie 1 miesiąca od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji – pisemnej informacji, w formie przesyłki rejestrowanej – listu poleconego, do wszystkich konsumentów, którzy zawarli z nim umowy kredytu konsumenckiego, i w związku z którymi prowadzone jest niniejsze postępowanie. Przesłane do konsumentów pismo będzie zawierało informację o wydaniu przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów decyzji w niniejszej w sprawie (uwzględniając numer oraz datę wydania decyzji) wraz z przytoczeniem sentencji tej decyzji oraz informacją o stronie internetowej, na której decyzja będzie dostępna (www.uokik.gov.pl), jak również przytoczenie przez przedsiębiorcę treści art. 12, 13 i 14 ustawy z dnia 23 sierpnia 2007 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym (Dz. U. z 2016 r., poz. 3 ze zm.),

VIII. na podstawie art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów **nakłada się na Marcina Dąbrowskiego prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą FOR YOU Marcin Dąbrowski we Wręczy Wielkiej kary pieniężne** w następującej wysokości:

1. 2662 PLN (słownie: dwóch tysięcy sześciuset sześćdziesięciu dwóch złotych), płatną do budżetu państwa, z tytułu naruszenia zakazów, o jakich mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, w zakresie opisanym w punkcie I. sentencji niniejszej decyzji;

2. 1775 PLN (słownie: jednego tysiąca siedmiuset siedemdziesięciu pięciu złotych), płatną do budżetu państwa, z tytułu naruszenia zakazu, o jakim mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 3 ustawy o

ochronie konkurencji i konsumentów, w zakresie opisanym w punkcie II. sentencji niniejszej decyzji;

3. 799 PLN (słownie: siedmuset dziewięćdziesięciu dziewięciu złotych), płatną do budżetu państwa, z tytułu naruszenia zakazu, o jakim mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, w zakresie opisanym w punkcie III.2. sentencji niniejszej decyzji;

4. 5191 PLN (słownie: pięciu tysięcy stu dziewięćdziesięciu jeden złotych), płatną do budżetu państwa, z tytułu naruszenia zakazu, o jakim mowa w art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, w zakresie opisanym w punkcie IV. sentencji niniejszej decyzji;

5. 6789 PLN (słownie: sześciu tysięcy siedmuset osiemdziesięciu dziewięciu złotych), płatną do budżetu państwa, z tytułu naruszenia zakazu, o jakim mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, w zakresie opisanym w punkcie V. sentencji niniejszej decyzji,

IX. na podstawie art. 77 ust. 1 i art. 80 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz na podstawie art. 263 § 1 i art. 264 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2016 r., poz. 23 ze zm.), w związku z art. 83 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, uwzględniając wynik przeprowadzonego postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, postanawia się **obciążyć Marcina Dąbrowskiego prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą FOR YOU Marcin Dąbrowski we Wręczycy Wielkiej** kosztami opisanego na wstępie postępowania oraz zobowiązuje się go do zwrotu Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów kosztów postępowania w kwocie **52 PLN** (słownie: pięćdziesięciu dwóch złotych), w terminie 14 dni od uprawomocnienia się niniejszej decyzji.

UZASADNIENIE

W imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (zwanego dalej także „Prezesem Urzędu”), na podstawie skargi konsumenckiej, przeprowadzono postępowanie wyjaśniające (znak: RKT-403-46/14/BP) w sprawie działalności Marcina Dąbrowskiego prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą Marcin Dąbrowski FOR YOU we Wręczycy Wielkiej (zwanej dalej także „przedsiębiorcą” lub „kredytodawcą”). W toku przedmiotowego postępowania ustalono, że przedsiębiorca prowadził działalność gospodarczą polegającą m.in. na świadczeniu usług finansowych (PKD: 64.92.Z), w tym zawieraniu z konsumentami umów pożyczek.

Na podstawie analizy przedstawionych przez przedsiębiorcę umów kredytu konsumenckiego zawieranych z konsumentami oraz innych dokumentów, w tym również weksli in blanco wykorzystywanych jako forma zabezpieczenia kredytu, materiałów reklamowych przedsiębiorcy, a następnie umowy pośrednictwa finansowego – Prezes Urzędu powziął podejrzenie, iż w zakresie opisanym powyżej mogło dojść do naruszenia art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Zgodnie z powołanymi przepisami zakazane jest stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. Przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie bezprawne działanie przedsiębiorcy.

W toku niniejszego postępowania, w odpowiedzi na postawione zarzuty, przedsiębiorca przedstawił swoje stanowisko w sprawie w pismach z 12 maja 2016 r. (dowód: karty nr 265-275) oraz 30 czerwca 2016 r. (dowód: karty nr 280-281).

W piśmie z 12 maja 2016 r., wobec praktyk określonych w punkcie I. i II. sentencji niniejszej decyzji przedsiębiorca wyjaśnił, że przez cały okres prowadzenia swojej działalności miał na celu należyte realizowanie wyznaczonych przez ustawodawcę obowiązków, dla pełnej

ochrony konsumentów, a w ramach realizacji tego celu, z najwyższą starannością wypełniał obowiązki związane z udzielaniem konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji.

W odniesieniu do punktu III.1. sentencji decyzji przedsiębiorca wskazał, że stosowanie przez niego w umowach pozaodsetkowych kosztów kredytu, skłoniło go do rezygnacji z oprocentowania oferowanych kredytów. Powody, za którymi stał brak informacji o stopie oprocentowania kredytu oraz warunkach jej zmiany, to w ocenie przedsiębiorcy, troska o dobro konsumenta – aby nie mnożyć w umowie niepotrzebnych informacji, które w żaden sposób i tak nie wpływałyby na całkowity koszt kredytu.

W zakresie punktu III.2. sentencji decyzji przedsiębiorca podniósł, że zgodnie z art. 54 ust. 1 ustawy o kredycie konsumenckim konsument nie ponosi kosztów związanych z odstąpieniem od umowy o kredyt konsumencki, z wyjątkiem odsetek za okres od dnia wypłaty kredytu do dnia spłaty kredytu, a przywołane w tym przepisie odsetki odnoszą się do § 7 umowy, który określa odsetki za opóźnienia w spłacie kredytu. W ocenie przedsiębiorcy tak wskazana wysokość odsetek spełnia wymogi transparentności i prostoty umowy, a podanie w umowie stopy odsetkowej w stosunku rocznym pozwala na proste obliczenie wysokości odsetek należnych w stosunku dziennym poprzez podzielenie rocznej stopy odsetkowej przez 365 dni.

W odniesieniu do punktu V.1. sentencji niniejszej decyzji przedsiębiorca wyjaśnił, że prowadząc działalność pożyczkową został narażony na ryzyko, iż część pożyczek może nie zostać spłacona lub zostanie spłacona nieterminowo. Od terminowego regulowania należności przez konsumentów zależy bowiem utrzymanie przez przedsiębiorcę płynności finansowej. W ocenie przedsiębiorcy monitowanie konsumentów wezwaniami do zapłaty, których koszt wynosi 150 zł spełnia wobec konsumenta funkcję ochronną, a nie represyjną. Wysokość tej kwoty można również uznać za optymalną, gdyż obciążenie tą kwotą stanowi wystarczający „bodziec” dla zaniechania bagatelizowania terminowej spłaty pożyczki. Funkcja ochronna takiego wezwania jest w pełni uzasadniona wobec potencjalnych kosztów postępowania sądowego oraz egzekucyjnego. Zastrzeżenie opłaty w wysokości 150 zł za przedmiotowe wezwanie jest również uzasadnione w kontekście zasady swobody kontraktowania (dowód: karty nr 267-274).

Pismem z 28 października 2016 r. wystosowano do przedsiębiorcy szczegółowe uzasadnienie zarzutów (dowód: karty nr 299-309). Przedsiębiorca w piśmie z 9 grudnia 2016 r., już po upływie wyznaczonego przez Prezesa Urzędu terminu, ustosunkował się do szczegółowego uzasadnienia zarzutów (dowód: karty nr 313-320).

W piśmie tym, co do zasady, przedsiębiorca podtrzymał dotychczas wyrażone stanowisko.

W odniesieniu do praktyk określonych w punkcie I. i II. sentencji niniejszej decyzji przedsiębiorca wskazał, że zakwestionowane w toku postępowania materiały reklamowe nie miały na celu wprowadzenie potencjalnych klientów w błąd, a jedynie zachęcić ich do skorzystania z oferty handlowej. Podniósł również, iż nigdy nie miał zamiaru ukrywać przed klientami jakichkolwiek informacji, a krótkie i może mało treściwe i intrygujące reklamy miały na celu zainteresować klienta ofertą. Podczas wizyty w biurze konsument miał zaś otrzymywać komplet informacji.

W odniesieniu do punktu III.1 oraz III.2. sentencji przedsiębiorca podtrzymał i powtórzył dotychczasowe stanowisko wyrażone w piśmie z 12 maja 2016 r.

W zakresie punktu IV.1. przedsiębiorca wyjaśnił, że nie można utożsamiać słowa „bonifikata” z karą umowną. W ocenie przedsiębiorcy, kara umowna pełni funkcję czysto represyjną, natomiast bonifikata ma na celu zmotywowanie klienta do terminowego regulowania zobowiązań. Pełni więc również tym samym funkcję prewencyjną. Stosowanie przez przedsiębiorcę formuły bonifikat miało także na celu utrzymanie płynności finansowej

przedsiębiorstwa. Przedsiębiorca podniósł wreszcie, iż wszystkie koszty były jasno przedstawione w umowie.

W zakresie punktu IV.2. przedsiębiorca nie zgodził się aby stosowane przez niego weksle mogły w jakikolwiek sposób naruszać interesy konsumentów, gdyż w swojej działalności zawsze kierował się rzetelnością i transparentnością w relacjach z klientami. Dodał również, iż jego celem nie było zbywanie wierzytelności konsumentów w drodze indosu, jak również nigdy do takich sytuacji nie doszło, wobec czego żaden z klientów nawet pośrednio nie został narażony na wyrządzenie szkody przez nabywcę weksla.

W odniesieniu do praktyki określonej w punkcie V.1. sentencji decyzji, przedsiębiorca podtrzymał i powtórzył dotychczasowe stanowisko wyrażone w piśmie z 12 maja 2016 r.

Z kolei, w odniesieniu do praktyki określonej w punkcie V.2. sentencji decyzji, przedsiębiorca wskazał, że prowadzona przez niego działalność nie była działalnością charytatywną, a terminowe wywiązywanie się z zaciągniętych zobowiązań stanowi właśnie istotę dobrych obyczajów. Dodał, że jego klienci nie byłiby obciążani żadnymi dodatkowymi kosztami, gdyby terminowo spłacali pożyczki. Bonifikaty, koszty wezwań oraz przedstawianie konsumentom do podpisu oświadczeń o kosztach w przypadku braku terminowej spłaty pożyczki pełniły wyłącznie funkcję prewencyjną i ochronną. Miały przestrzegać konsumentów przed brakiem terminowej spłaty lub całkowitego braku spłaty pożyczki.

W odniesieniu zaś do praktyki określonej w punkcie V.3. sentencji decyzji, przedsiębiorca wskazał, że zastrzeżony w umowie sąd siedziby jego przedsiębiorstwa nie jest zbyt oddalony od miejsca zamieszkania jego klientów. Ponadto, zawarcie w umowie zapisu o wyborze Sądu rejonowego w Katowicach jest przejawem zasady swobody umów. Był to zapis jasny, nieukryty w umowie. Równocześnie, zapis ten mógł znaleźć zastosowanie dopiero wtedy, gdy konsument nie będzie terminowo spłacał pożyczki (dowód: karty nr 313-320).

Pismem z 15 marca 2017 r. przedsiębiorca został zawiadomiony o zakończeniu zbierania materiału dowodowego (dowód: karta nr 340-341). W wyznaczonym terminie przedsiębiorca nie skorzystał z uprawnienia do zapoznania się ze zgromadzonym materiałem dowodowym.

Prezes Urzędu ustalił, co następuje:

W toku niniejszego postępowania ustalono, że przedsiębiorca prowadził działalność gospodarczą polegającą m.in. na świadczeniu usług finansowych (PKD: 64.92.Z), w tym na zawieraniu z konsumentami umów o kredyt konsumencki, lecz jako przeważająca działalność została wskazana działalność wspomagająca usługi finansowe, z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalnych (PKD: 69.19.Z) (dowód: karta nr 12).

W 2014 r. przedsiębiorca zawarł z konsumentami [...] umów pożyczki na kwotę 200 zł, [...] umów na kwotę 300 zł, [...] umów na kwotę 500 zł, [...] umowy na kwotę 800 zł oraz [...] na kwotę 1000 zł oraz 1.600 zł (dowód: karta nr 58).

Od 1 stycznia 2015 r. przedsiębiorca nie udzielał już pożyczek konsumentom z własnych środków. Od tamtej chwili jego działalność koncentrowała się przede wszystkim na pośredniczeniu w zawieraniu umów kredytu konsumenckiego pomiędzy konsumentem, a kilkunastoma instytucjami pożyczkowymi, w tym bankami. Terytorialny zakres działalności przedsiębiorcy to teren województwa śląskie oraz obrzeża województwa małopolskiego i opolskiego przylegające do granicy województwa śląskiego (dowód: karty nr 15-16).

W toku postępowania przedsiębiorca przedstawił wykorzystywany wzór umowy pożyczki wzór formularza informacyjnego, wzór oświadczenia o odstąpieniu od umowy, wzór weksla in blanco oraz wezwania do wykupu weksla, jak również wzory wezwań do zapłaty. Do przedstawionych wzorów dołączone zostały komplety dokumentów dotyczące faktycznie udzielonych konsumentom pożyczek (dowód: karty nr 19-53).

Ustalono, że zawierane przez przedsiębiorcę umowy kredytu konsumenckiego nie zawierały informacji o stopie oprocentowania kredytu oraz warunkach jej zmiany oraz informacji o kwocie odsetek należnych w stosunku dziennym w przypadku odstąpienia przez konsumenta od umowy. Równocześnie, w § 4 pkt 5 umowy pożyczki przedsiębiorca stosował postanowienie, zgodnie z którym miał prawo zaliczyć otrzymywane od konsumenta kwoty, wg swego uznania, najpierw na poczet opłat związanych z pożyczką, a na końcu na spłatę kwoty głównej pożyczki.

W § 3 pkt 1 umów pożyczki, określono wartość wszystkich opłat ponoszonych przez kredytobiorcę, a także wysokość kosztu pożyczki oraz kwoty do spłaty, w dwóch oddzielnych kolumnach, z których jedna określała wartości obliczone po tzw. „udzielonej bonifikacie”. Warunkiem stosowania obniżonych kosztów pożyczki a tym samym warunkiem udzielenia bonifikat, była terminowa spłata kwoty pożyczki. Postanowienie § 3 pkt 1 zawieranych umów pożyczki stanowiło, iż „Warunkiem skorzystania z wyżej opisanych bonifikat jest terminowa spłata pożyczki wraz ze wszystkimi wynikającymi z niej kosztami”. Przykładowo, dla pożyczki w wysokości 200 zł całkowity koszt pożyczki po udzielonej „bonifikacie” wynosił 100 zł. Jednak już po jednym dniu opóźnienia w uregulowaniu należności, całkowity koszt pożyczki wynosił 1100 zł. Rzeczywista roczna stopa oprocentowania dla takiej pożyczki wynosiła aż 8746 %.

Ponadto, § 3 pkt 2 zawieranych umów pożyczki przewidywał możliwość naliczania opłat w przypadku opóźnienia w spłacie pożyczki, z tytułu administrowania przeterminowaną pożyczką. Dla pożyczki w wysokości 300 zł opłata dzienna wynosiła 10 zł – jednak nie więcej niż 15 lub 20 zł, z kolei dla pożyczki w wysokości 500 zł opłata za administrowanie przeterminowaną pożyczką wynosiła już 20 zł, jednak nie więcej niż 50 zł.

Zgodnie z § 9 pkt 2 umowy pożyczki „W przypadku zalegania pożyczkobiorcy ze spłatą umowy pożyczki Pożyczkodawca ma prawo wysłać wezwanie do zapłaty, którego koszt w wysokości 150 zł za każde wezwanie obciąża Pożyczkobiorcę:

- a. pierwsze wezwanie do zapłaty w przypadku opóźnienia w spłacie powyżej 1 dnia;
- b. drugie wezwanie do zapłaty w przypadku opóźnienia powyżej 4 dni;
- c. trzecie ostateczne wezwanie do zapłaty w przypadku opóźnienia powyżej 7 dni [...]” (dowód: karty nr 39-41, 44-46, 49-51, 109-111, 123-125, 137-139, 151-153, 165-167, 178-180, 192-194, 206-208, 219-221, 233-235).

Do każdego z przedstawionych egzemplarzy faktycznie zawartych umów dołączono również podpisane przez konsumentów oświadczenie o treści: „Potwierdzam znajomość umowy po jej analizie. Zostałem poinformowany, że w przypadku nieterminowej spłaty utracę bonifikatę, a koszty mogą sięgać nawet 5 tys. zł” – lub inne równoważne (dowód: karty nr 42, 47, 53, 112, 126, 140, 154, 168, 181, 195, 209, 222).

W odniesieniu do niespłaconych umów kredytu konsumenckiego ustalono, że [...] pożyczkobiorców zostało obciążonych dodatkowymi opłatami, a przeciętna wartość tych obciążeń wynosiła [...] zł (dowód: karta nr 280).

W toku postępowania przedsiębiorca przedstawił umowy kredytu konsumenckiego wraz z dalszą korespondencją kierowaną do konsumenta (wezwania do zapłaty, ostateczne wezwania do zapłaty, wezwanie do wykupu weksła, do etapu sądowego – w tym pozew) dotyczące 10 (dziesięciu) ostatnio wypełnionych przez niego weksli, które przekazał na drogę postępowania sądowego. Z przedstawionej dokumentacji wynikało, iż dla pożyczek w wysokości 300 zł przedsiębiorca finalnie (na drodze postępowania sądowego) domagał się zwrotu należności w wysokości od 2075 zł do nawet 2710 zł (dowód karty: 123-136, 233-245). Dla pożyczki w wysokości 500 zł, żądana pozwem kwota wynosiła już 3600 zł (dowód: karty nr 165-177).

Równocześnie, z treści przedstawionych przez przedsiębiorcę wezwań do zapłaty (w tym ostatecznego przedsądowego wezwania do zapłaty oraz wezwania do wykupu weksla) nie można było ustalić na jakiej podstawie zwiększane jest przez przedsiębiorcę obciążenie konsumenta z tytułu nieterminowego regulowania pożyczki (dowód: karty nr 127-130, 141-144, 155-158, 169-172, 182-185, 196-199, 210-213, 223-226).

Treść przekazanych przez przedsiębiorcę wzorów weksli in blanco nie zawierała klauzuli „nie na zlecenie” lub innej równoznacznej (dowód: karty nr 43, 48, 52).

Przedsiębiorca przedstawił także wykorzystywany wzór umowy pośrednictwa finansowego wraz z egzemplarzami faktycznie zawartych umów. Wzór ten był wykorzystywany przez przedsiębiorcę w obrocie gospodarczym od 4 lipca 2011 r. W 2014 r. przedsiębiorca zawarł [...] takich umów (dowód: karta nr 16).

Zgodnie z § 2 pkt 1 tej umowy, przedsiębiorca uprawniony jest do otrzymania wynagrodzenia za wyszukanie dla klienta ofert finansowych – tj. ofert zawarcia umowy pożyczki w wysokości do 10 % udzielonej pożyczki. W § 2 pkt 2 i 3 umowy o świadczenie pośrednictwa finansowego przedsiębiorca stosuje postanowienia o treści: „2. Wynagrodzenie należne Zleceniobiorcy będzie wypłacał Pożyczkodawca zgodnie z zleceniem złożonym przez Pożyczkobiorcę” oraz „3. Wynagrodzenie będzie wypłacane z środków pożyczki, które na mocy umowy pożyczki zawartej pomiędzy Klientem a Pożyczkodawcą zostaną udostępnione Klientowi”. Równocześnie § 2 pkt 5 tej umowy stanowi, że „W przypadku odstąpienia klienta od umowy pożyczki zawartej z Pożyczkodawcą wynagrodzenie z tytułu umowy o świadczenie pośrednictwa finansowego jest zaliczane jako zarobek dla Zleceniobiorcy w zawarciu umowy pożyczki i nie podlega zwrotowi” (dowód: karty nr 18, 35-37).

Przedsiębiorca pośredniczył w zawieraniu umów kredytu konsumenckiego na rzecz [...] podmiotów – w tym [...] banków (dowód: karta nr 57).

W ramach prowadzonego postępowania wyjaśniającego dokonano analizy materiałów reklamowych stosowanych przez przedsiębiorcę. Do powyższego pisma dołączona została również płyta CD zawierająca wykorzystywane przez przedsiębiorcę reklamy publikowane w gazetach. W treści przedstawionych reklam użyto sformułowań „bez zdolności kredytowej”, „bez BIK” oraz „bez opłat” (dowód: płyta CD – karta nr 250).

3749

Prawdopodobnie

**NAJLEPSZE KREDYTY
NAJNIŻSZE RATY**

- KONSOLIDACJA Z OPÓŹNIENIAMI
OSZCZĘDZASZ DO 60% WYDATKÓW NA RATY
- POŻYCZKI BEZ BIK
BEZ ZDOLNOŚCI KREDYTOWEJ
NA OŚWIADCZENIE

BEZ LIMITU WIEKOWEGO. DŁUGI OKRES SPŁATY
SZYBKO, TANIO I PROFESJONALNIE

**ZŁÓŻ WNIOSEK PRZEZ TELEFON
883 161 798**

KREDYT czy POŻYCZKA ?

- bez zdolności kredytowej
- bez opłat - bez problemu
- gotówka, konsolidacja
- złóż wniosek przez telefon

tel. 883 161 798, 531 930 171

Poza tymi materiałami reklamowymi zamieszczonymi w dzienniku „Metro” oraz „Pośrednik”, przedsiębiorca wykorzystywał także zewnętrzny baner umieszczony przy ul. 3 Maja 20 w Katowicach, na którym wyświetlany był komunikat: „kredyty, gotówki bez zaświadczenia na dowód pożyczki, bez BIK, bez zdolności, telefon” (dowód: karta nr 58).

Przedsiębiorca stosował również ulotkę „Dobra rata – pożyczka bez ograniczeń”, w której brak było informacji, iż działa jako pośrednik kredytowy (dowód: karta nr 249).

Reklamy prasowe publikowane były wyłącznie w „Gazecie Metro” (zgodnie z kolportażem na terenie województwa śląskiego) oraz „Gazecie Pośrednik” (zgodnie z kolportażem na terenie powiatu częstochowskiego). Przedsiębiorca stosował reklamy w tych

czasopismach co najmniej od 1 stycznia 2015 r. do 18 marca 2015 r. (podobnie jak ulotkę „Dobra rata – pożyczka bez ograniczeń”). Reklamy te stosowane były przez niego również w 2014 r., a różniły się wyłączenie danymi telefonicznymi (dowód: karta nr 248).

W toku prowadzonego postępowania przedsiębiorca oświadczył, iż na chwilę obecną – informacja przekazana w piśmie z 12 maja 2016 r. – „zaprzestał prowadzenia działalności w dotychczasowej postaci będącej przedmiotem zainteresowania UOKiK. Tym samym Przedsiębiorca nie zawiera obecnie żadnych, będących z zainteresowaniem UOKiK, umów pożyczki, umów kredytu konsumenckiego czy umów o świadczenie usług pośrednictwa finansowego. W związku z powyższym zaniechane zostały wszelkie działania promocyjne w postaci reklam dotyczących wskazanych usług (dowód: karty nr 274-275).

W toku postępowania wezwano przedsiębiorcę do udokumentowania i sprecyzowania zaniechania stosowania poszczególnych praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów – opisanych w postanowieniu nr 1 z 23 marca 2016 r. (np. punkt IV.4. dotyczący materiałów reklamowych) (dowód: karta nr 278). Przedsiębiorca nie przedstawił w tym zakresie żadnych dowodów – w tym nie wskazał daty dziennej (lub innej przybliżonej), z jaką można by było stwierdzić zaniechanie stosowania zakwestionowanych praktyk. Przedsiębiorca poprzestał na wskazaniu, że zaprzestał prowadzenia działalności objętej niniejszym postępowaniem (dowód: karta nr 281). Konstatację tę powtórzył również w ustosunkowaniu się do szczegółowego uzasadnienia zarzutów (dowód: karta nr 320).

Równocześnie analiza wpisu przedsiębiorcy w Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej Rzeczypospolitej Polskiej (stan na dzień 14 marca 2017 r.) wykazała, iż wykonywana przez niego pozostała działalność gospodarcza to m.in. pozostałe pośrednictwo pieniężne (symbol PKD 64.19.Z) oraz pozostała finansowa działalność usługowa, gdzie indziej niesklasyfikowana, z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalnych (symbol PKD 64.99.Z) (dowód: karta nr 298).

Obrót osiągnięty przez przedsiębiorcę w 2016 r. wyniósł [...] zł (słownie: [...]). Obrót przedsiębiorcy ustalono na podstawie zestawienia zbiorczego ewidencjonującego obroty miesięczne za okres od 1 stycznia 2016 r. do 31 grudnia 2016 r. (dowód: karta nr 336).

Prezes Urzędu zważył, co następuje

W pierwszej kolejności konieczne jest ustalenie, czy w okolicznościach przedmiotowej sprawy doszło do naruszenia **interesu publicznoprawnego**. Zgodnie z przepisem art. 1 ust. 1 i ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, celem regulacji w niej przyjętej jest zapewnienie rozwoju i ochrony konkurencji, a także podejmowana w interesie publicznym ochrona przedsiębiorców narażonych na stosowanie praktyk ograniczających konkurencję i ochrona interesów konsumentów. Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów ma zatem charakter publicznoprawny i służy ochronie interesu ogólnospołecznego; w odniesieniu do przedsiębiorców chroni konkurencję, a w odniesieniu do konsumentów ich interesy jako zjawiska o charakterze instytucjonalnym, zbiorowym. Instrumenty w niej przewidziane mogą być stosowane jedynie wówczas, gdy na skutek działań sprzecznych z przepisami prawa naruszony został interes publiczny. Ma to miejsce w szczególności wtedy, gdy określonymi działaniami dotknięty jest szerszy krąg uczestników rynku, względnie, gdy wywołują one na rynku niekorzystne zjawiska (wyrok Sądu Antymonopolowego z 24 października 1991 r., sygn. akt XV Amr 8/90).

W opinii Prezesa Urzędu, rozpatrywana sprawa ma charakter publicznoprawny, gdyż wiąże się z ochroną interesu wszystkich konsumentów, którzy byli, są lub mogą stać się kontrahentami przedsiębiorcy, zawierając umowę pożyczki lub pośrednictwa finansowego – m.in. na skutek stosowanych przez przedsiębiorcę materiałów reklamowych. Objęte zarzutami działania przedsiębiorcy wymierzone były w szeroki i bliżej nieokreślony krąg uczestników

rynku, ponieważ były one skierowane do członków określonej zbiorowości tj. wszystkich rzeczywistych i potencjalnych kontrahentów przedsiębiorcy. Interes publicznoprawny przejawia się także w postaci zbiorowego interesu konsumentów, co oznacza, iż naruszenie zbiorowego interesu konsumentów jest jednocześnie naruszeniem interesu publicznoprawnego. W tym stanie rzeczy uznać należy, że w niniejszej sprawie miało miejsce naruszenie przez przedsiębiorcę interesu publicznoprawnego, co uzasadnia ocenę jego zachowania na rynku w świetle przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Zgodnie z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów zakazane jest stosowanie praktyk naruszających **zbiorowe interesy konsumentów**. Art. 24 ust. 2 tej ustawy, zawierający definicję praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, określa jednocześnie otwarty katalog zakazanych praktyk. Przepis ten został zmieniony ustawą z dnia 5 sierpnia 2015 r. o zmianie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2015 r. poz. 1634), z dniem 17 kwietnia 2016 r. Art. 7 ww. ustawy stanowi, że do spraw, w których postępowanie przed Prezesem Urzędu wszczęto przed dniem wejścia w życie tej ustawy, stosuje się przepisy dotychczasowe. Z uwagi na powyższe oraz fakt, że postępowanie w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów wszczęto przeciwko przedsiębiorcy w dniu 23 marca 2016 r., w niniejszej sprawie zastosowanie znajdzie art. 24 ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w brzmieniu obowiązującym do dnia 16 kwietnia 2016 r. Zgodnie zaś z tym przepisem, przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie bezprawne działanie przedsiębiorcy. Taką praktykę stanowi w szczególności naruszanie obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji oraz nieuczciwe praktyki rynkowe. Art. 24 ust. 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów przewiduje natomiast, że nie jest zbiorowym interesem konsumentów suma indywidualnych interesów konsumentów. Konsumentem w rozumieniu ww. ustawy jest osoba fizyczna dokonująca z przedsiębiorcą czynności prawnej niezwiązanej bezpośrednio z jej działalnością gospodarczą lub zawodową, zgodnie z art. 22¹ ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz. U. z 2016 r., poz. 380 ze zm. – zwanej dalej także „k.c.”) w związku z art. 4 pkt 12 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Zbiorowe interesy konsumentów podlegają zatem ochronie przed wymierzonymi w nie naruszeniami polegającymi na sprzecznych z prawem działaniach przedsiębiorców. Uznanie określonego działania przedsiębiorcy za niezgodne z zakazem stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów wymaga wykazania, że spełnione zostały kumulatywnie następujące przesłanki:

- oceniane zachowanie musi być podejmowane przez podmiot będący przedsiębiorcą w rozumieniu przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów,
- zachowanie przedsiębiorcy nosi znamiona bezprawności,
- praktyka musi godzić w zbiorowe interesy konsumentów.

Status przedsiębiorcy

Zgodnie z art. 4 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów pod pojęciem „przedsiębiorcy” należy m.in. rozumieć przedsiębiorcę w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. z 2016 r., poz. 1829) tj. osobę fizyczną, osobę prawną i jednostkę organizacyjną nie będącą osobą prawną, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną, wykonującą we własnym imieniu działalność gospodarczą (art. 4 ust. 1 ww. ustawy). Działalnością gospodarczą jest zgodnie z przepisem art. 2 tej ustawy, zarobkowa działalność wytwórcza, budowlana, handlowa, usługowa oraz poszukiwanie, rozpoznawanie i wydobywanie kopalin ze złóż, a także działalność zawodowa wykonywana w sposób zorganizowany i ciągły.

W niniejszym postępowaniu podmiot będący stroną postępowania posiada status przedsiębiorcy, gdyż prowadzi działalność na podstawie wpisu do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej. Zachowania niniejszego podmiotu podlegają zatem bez wątpienia kontroli dokonywanej na podstawie przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Tym samym **Marcin Dąbrowski** przy wykonywaniu działalności gospodarczej podlega rygorom określonym w ustawie o ochronie konkurencji i konsumentów i jego działania mogą podlegać ocenie pod kątem naruszenia zakazu stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów.

Bezprawność działań

Kolejną przesłanką, która musi być spełniona, aby było możliwe stwierdzenie naruszenia art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, jest bezprawność działania przedsiębiorcy rozumiana jako sprzeczność działania z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa. Jako „sprzeczne z prawem” należy kwalifikować zachowania sprzeczne z nakazem zawartym w ustawie, rozporządzeniu wydanym na podstawie i dla wykonania ustawy, umową międzynarodową mającą bezpośrednie zastosowanie w stosunkach wewnętrznych. Sprzeczne z prawem są czyny: zabronione i zagrożone sankcją karną, czyny zabronione pod sankcjami dyscyplinarnymi, czyny zakazane przepisami administracyjnymi lub przepisami prawa gospodarczego publicznego, czyny zabronione przepisami o charakterze cywilnym, sprzeczne z nakazami zawartymi w prawie cywilnym lub prawie administracyjnym. Bezprawność jest taką cechą działania, która polega na jego sprzeczności z normami prawa lub zasadami współżycia społecznego, bez względu na winę, a nawet świadomość sprawcy. Dla ustalenia bezprawności działania wystarczy, że określone zachowanie koliduje z przepisami prawa¹.

Praktyka naruszająca zbiorowe interesy konsumentów może także polegać na naruszeniu przez przedsiębiorcę ciążącego na nim obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji (art. 24 ust. 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów). Normy chroniące konsumentów mają na celu zapewnienie równowagi między profesjonalnym uczestnikiem obrotu a konsumentem. Podstawowym instrumentem służącym realizacji tego zadania jest zapewnienie konsumentom odpowiedniego poziomu wiedzy poprzez nałożenie na przedsiębiorców szeregu obowiązków informacyjnych. „Konsument ma prawo do kompletnej i jednoznacznej informacji w sprawach mających istotne znaczenie dla zabezpieczenia jego interesu prawnego w warunkach globalizacji (masowości) obrotu prawnego i wielości ofert na rynku, które nie zawsze posługują się prawdziwymi i pełnymi informacjami, a niekiedy wprowadzają w błąd lub w sposób ukryty godzą w indywidualny i zbiorowy interes konsumentów” (wyrok Sądu Najwyższego z 20 czerwca 2006 r., sygn. akt. III SK 7/06)². W przypadku praktyk określonych w punkcie I. i III. sentencji decyzji bezprawność działania przedsiębiorcy związana jest z naruszeniem obowiązku udzielania konsumentom rzetelnych, i pełnych informacji, który to obowiązek wynika z ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. z 2016 r., poz. 1528 – zwanej dalej także „ukk”).

Praktyka naruszająca zbiorowe interesy konsumentów może polegać również na stosowaniu przez przedsiębiorcę nieuczciwych praktyk rynkowych (art. 24 ust. 2 pkt 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów). Pojęcie nieuczciwych praktyk rynkowych zostało zdefiniowane w treści ustawy z dnia 23 sierpnia 2007 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym (Dz. U. z 2016 r., poz. 3 ze zm. – zwanej dalej także „upnpr”). Zgodnie z art. 4 ust. 1 upnpr, stosowana przez przedsiębiorcę praktyka rynkowa jest nieuczciwa, jeżeli

¹ por. Szwaja J. (red.), Ustawa o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji Komentarz, wyd. CH BECK, Warszawa 2000, s. 117–118

² szerzej Skoczny T. (red.), Komentarz Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów, wyd. CH BECK, Warszawa 2009, s. 969-970

jest sprzeczna z dobrymi obyczajami i w istotny sposób zniekształca lub może zniekształcić zachowanie rynkowe przeciętnego konsumenta przed zawarciem umowy dotyczącej produktu, w trakcie jej zawierania lub po jej zawarciu. Art. 4 ust. 2 upnpr stanowi z kolei, że za nieuczciwą praktykę rynkową uznaje się w szczególności praktykę rynkową wprowadzającą w błąd oraz agresywną praktykę rynkową, a także stosowanie sprzeczne z prawem kodeksu dobrych praktyk, a praktyki te nie podlegają ocenie w świetle przesłanek określonych w ust. 1 tego artykułu. Natomiast art. 5 ust. 1 ww. ustawy stanowi, że praktykę rynkową uznaje się za działanie wprowadzające w błąd, jeżeli działanie to w jakikolwiek sposób powoduje lub może powodować podjęcie przez przeciętnego konsumenta decyzji dotyczącej umowy, której inaczej by nie podjął. „Interpretując pojęcie praktyki wprowadzającej w błąd należy stwierdzić, że jest to każda praktyka, która w jakikolwiek sposób, w tym również przez swoją formę, wywołuje skutek w postaci co najmniej możliwości wprowadzenia w błąd „przeciętnego konsumenta”, do którego jest skierowana lub dociera, i która ze względu na swoją zwodniczą naturę może zniekształcić jego zachowanie rynkowe”³. Stosowanie przez przedsiębiorcę nieuczciwych praktyk rynkowych dotyczy punktów II. i V. sentencji niniejszej decyzji.

W przypadku praktyk wskazanych w punkcie IV. sentencji postawiono przedsiębiorcy zarzuty związane z naruszeniem k.c. oraz ukk.

Biorąc pod uwagę powyższe przesłanki, które muszą zostać spełnione w niniejszej sprawie, aby móc uznać stosowane praktyki za bezprawne, konieczne jest dokonanie oceny poszczególnych zakwestionowanych praktyk.

Ad I. W zakresie punktu I. sentencji niniejszej decyzji oceniana praktyka polega na naruszaniu obowiązku udzielania konsumentom w reklamach kredytu konsumenckiego rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji. W ramach prowadzonego postępowania dokonano analizy następujących materiałów reklamowych stosowanych przez przedsiębiorcę.

The image shows two side-by-side advertisements. The left advertisement is white with a black border and contains the following text: 'Prawdopodobnie' at the top, followed by 'NAJLEPSZE KREDYTY' and 'NAJNIŻSZE RATY' in large bold letters. Below that, it lists '- KONSOLIDACJA Z OPÓŹNIENIAMI' and 'OSZCZĘDZASZ DO 60% WYDATKÓW NA RATY', '- POŻYCZKI BEZ BIK' and 'BEZ ZDOLNOŚCI KREDYTOWEJ NA OŚWIADCZENIE', and 'BEZ LIMITU WIEKOWEGO, DŁUGI OKRES SPŁATY SZYBKO, TANIO I PROFESJONALNIE'. At the bottom, it says 'ZŁÓŻ WNIOSEK PRZEZ TELEFON' and '883 161 798'. The right advertisement is green with white text and contains the title 'KREDYT czy POŻYCZKA?' followed by a list of bullet points: '• bez zdolności kredytowej', '• bez opłat • bez problemu', '• gotówka, konsolidacja', and '• złóż wniosek przez telefon'. At the bottom, it provides the phone number 'tel. 883 161 798, 531 930 171'. On the far left of the white advertisement, there is a vertical number '3749'.

Poza tymi materiałami reklamowymi zamieszczonymi w dzienniku „Metro” oraz „Pośrednik”, przedsiębiorca stosował także zewnętrzny baner umieszczony przy ul. 3 Maja 20 w Katowicach, na którym wyświetlany jest komunikat: „kredyty, gotówki bez zaświadczenia na dowód pożyczki, bez BIK, bez zdolności, telefon”. Przedsiębiorca stosował również ulotkę „Dobra rata – pożyczka bez ograniczeń”, w której brak było informacji, iż działa jako pośrednik kredytowy.

Ad I.1. W punkcie I.1. sentencji niniejszej decyzji stwierdzono naruszenie przez przedsiębiorcę obowiązku udzielania konsumentom w reklamach kredytu konsumenckiego rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji poprzez zaniechanie informowania o zakresie swojego umocowania jako pośrednika kredytowego do dokonywania czynności faktycznych i prawnych oraz o tym, czy współpracuje z kredytodawcami, co jest niezgodne z art. 7 ust. 4 ukk, a poprzez to stanowi naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

³ por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 9 lutego 2011 r., sygn. akt VI ACa 694/10

Przedsiębiorca, działając jako pośrednik kredytowy, nie umieszczał w treści reklam publikowanych na łamach dzienników „Metro” oraz „Pośrednik” oraz na banerze reklamowym informacji wymaganych na gruncie 7 ust. 4 ukk. Zgodnie z tym przepisem, przedsiębiorca działający jako pośrednik kredytowy w treści stosowanych materiałów reklamowych powinien podać konsumentowi w sposób jednoznaczny, zrozumiały i widoczny zakres umocowania do dokonywania czynności faktycznych i prawnych, a także informację, czy współpracuje z kredytodawcami. Co istotne, przepis ten nie ogranicza się wyłącznie do reklam kredytu konsumenckiego zawierających dane dotyczące kosztu kredytu konsumenckiego. Reklamy stosowane przez przedsiębiorcę mogły natomiast sugerować, iż dotyczą działalności podmiotu, który jest bezpośrednio kredytodawcą. Nie wskazano w ich treści informacji, iż stanowią reklamę pośrednika. Brak w nich jakiegokolwiek wskazania, czyją działalność rzeczywiście promuje dana reklama, poza podaniem adresu oraz numeru telefonu.

Ad I.2. W punkcie I.2. sentencji niniejszej decyzji stwierdzono natomiast naruszenie przez przedsiębiorcę obowiązku udzielania konsumentom w reklamach kredytu konsumenckiego rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji poprzez zaniechanie informowania o nazwach kredytodawców, z którymi przedsiębiorca współpracuje, co jest niezgodne z art. 7 ust. 5 ukk, a poprzez to stanowi naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Przedsiębiorca na podstawie zawartych umów agencyjnych z instytucjami pożyczkowymi, w tym z bankami, pośredniczył w zawieraniu umów kredytu konsumenckiego. Na podstawie wskazanych powyżej reklam nie sposób jednak było określić, z jakimi podmiotami współpracował przedsiębiorca przy czynnościach związanych z zawieraniem umów kredytu konsumenckiego. Zgodnie z art. 7 ust 5 ukk w przypadku, gdy pośrednik kredytowy współpracuje z kredytodawcami należy przekazać konsumentowi informację o nazwach kredytodawców, z którymi pośrednik ten współpracuje. Podobnie jak art. 7 ust. 4 ukk, przepis ten nie ogranicza się wyłącznie do reklam kredytu konsumenckiego zawierających dane dotyczące kosztu kredytu konsumenckiego. Aby uczynić zadość wymogom ustawowym w zakresie reklamy pośrednictwa kredytowego przedsiębiorca powinien precyzyjnie określić podmioty (np. banki) na rzecz których jest umocowany do dokonywania czynności (faktycznych lub prawnych) zawarcia umów kredytu konsumenckiego.

W art. 7 ust. 4 i 5 ukk dokonano implementacji art. 21 dyrektywy w sprawie umów o kredyt konsumencki odnośnie obowiązków informacyjnych pośredników kredytowych w zakresie informacji podawanych w reklamach. Zgodnie z art. 21 pkt a ww. dyrektywy państwa członkowskie zapewniają podawanie przez pośrednika kredytowego w reklamie lub dokumentach przeznaczonych dla konsumentów informacji dotyczących zakresu jego uprawnień, a w szczególności informowanie, czy współpracuje on wyłącznie z jednym kredytodawcą czy z większą ich liczbą, czy też działa jako niezależny broker. Przekazanie tych informacji ma pomóc konsumentowi ocenić, czy oferta przedstawiona mu przez pośrednika kredytowego jest faktycznie najkorzystniejsza na tle ofert innych pośredników kredytowych.

W świetle powyższego, Prezes Urzędu uznał, że przedsiębiorca naruszył obowiązek udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji określony w art. 7 ust. 4 i 5 ukk, a zatem, że jego działania mają **charakter bezprawny**.

Ad II. W zakresie punktu II. sentencji niniejszej decyzji oceniana praktyka dotyczy wprowadzaniu konsumentów w błąd poprzez sugerowanie w materiałach reklamowych zamieszczonych w dzienniku „Metro”, „Pośrednik” oraz na banerze reklamowym umieszczonym przy ul. 3 Maja 20 w Katowicach, iż ich zdolność kredytowa nie będzie podlegała badaniu, poprzez posługiwanie się następującymi hasłami: „bez bik”, „bez zdolności kredytowej na oświadczenie” oraz „kredyty, gotówka bez zaświadczenia na dowód pożyczki, bez BIK, bez zdolności”, co stanowi przejaw stosowania nieuczciwej praktyki rynkowej, o

której mowa w art. 5 ust. 1 i 2 pkt 1 upnpr, a poprzez to stanowi naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 pkt 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

W materiałach reklamowych zamieszczonych w dzienniku „Metro” oraz „Pośrednik” oraz na banerze reklamowym umieszczonym przy ul. 3 Maja 20 w Katowicach, przedsiębiorca posługuje się następującymi hasłami: „bez bik”, „bez zdolności kredytowej na oświadczenie” oraz „kredyty, gotówki bez zaświadczenia na dowód pożyczki, bez BIK, bez zdolności, telefon”.

W ocenie Prezesa Urzędu, powyższe hasła mogą sugerować konsumentowi, iż kredytodawca nie jest zobowiązany do badania zdolności kredytowej potencjalnego kredytobiorcy. Art. 9 ust. 1 ukk stwierdza jednoznacznie, że kredytodawca przed zawarciem umowy o kredyt konsumencki jest zobowiązany do dokonania oceny zdolności kredytowej konsumenta. Tak formułowany przekaz reklamowy mógł sugerować bezwarunkowe udzielenie pożyczki – bez względu na wynik oceny zdolności kredytowej. Dla przeciętnego konsumenta może to oznaczać, że jego sytuacja finansowa jest dla kredytodawcy zupełnie nieistotna. Co prawda ustawodawca nakłada obowiązek dokonania oceny zdolności kredytowej wyłącznie na kredytodawcę. Obowiązku tego kredytodawca nie może powierzyć pośrednikowi kredytowemu. Rola pośrednika kredytowego polega na dokonywaniu czynności faktycznych lub prawnych związanych z przygotowaniem, oferowaniem lub zawieraniem umowy o kredyt. Pomimo tego, pośrednik w żadnym wypadku nie może sugerować, iż kredytodawca nie będzie badał zdolności kredytowej konsumenta. Może to bowiem wprowadzać ich w błąd. Gdyby bowiem wiedzieli, że ich zdolność kredytowa podlega badaniu to może w ogóle nie zainteresowałiby się ofertą przedsiębiorcy – występującego w roli pośrednika.

Tego typu działanie polegające na wprowadzaniu konsumentów w błąd, należy zakwalifikować jako nieuczciwą praktykę rynkową w rozumieniu art. 5 ust. 1 i 2 pkt 1 upnpr, a poprzez za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Zgodnie bowiem art. 5 ust. 1 praktykę rynkową uznaje się za działanie wprowadzające w błąd, jeżeli działanie to w jakikolwiek sposób powoduje lub może powodować podjęcie przez przeciętnego konsumenta decyzji dotyczącej umowy, której inaczej by nie podjął. Z kolei art. 5 ust. 2 pkt 1 tej ustawy stanowi, że wprowadzającym w błąd działaniem może być w szczególności rozpowszechnianie nieprawdziwych informacji.

Zarzucona przedsiębiorcy nieuczciwa praktyka rynkowa podlega ocenie z punktu widzenia ustalonego modelu przeciętnego konsumenta. Art. 2 pkt 8 upnpr za przeciętnego uznaje konsumenta, który jest dostatecznie dobrze poinformowany, uważny i ostrożny. Wymaga zarazem dokonania oceny tych cech z uwzględnieniem czynników społecznych, kulturowych, językowych i przynależności danego konsumenta do szczególnej grupy konsumentów, przez którą rozumie się dającą się jednoznacznie zidentyfikować grupę konsumentów, szczególnie podatną na oddziaływanie praktyki rynkowej lub na produkt, którego praktyka rynkowa dotyczy, ze względu na szczególne cechy, takie jak wiek, niepełnosprawność fizyczna lub umysłowa. W przedmiotowej sprawie oferowane przez przedsiębiorcę umowy kredytu konsumenckiego oraz reklamy kredytu konsumenckiego nie były skierowane do szczególnej grupy konsumentów. Odbiorcami oferty przedsiębiorcy były różne osoby, w różnym wieku, o zróżnicowanym wykształceniu i dochodach oraz świadomości o otaczającej ich rzeczywistości. Na potrzeby niniejszej sprawy konstrukcję modelu przeciętnego konsumenta należy stworzyć bez odwoływania się do przynależności do szczególnej grupy konsumentów.

Opisane działania przedsiębiorcy stanowiły zatem przejaw stosowania nieuczciwej praktyki rynkowej wprowadzającej w błąd zdefiniowanej w art. 5 ust. 1 i 2 pkt 1 upnpr, a poprzez to stanowiły praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Stwierdzono zatem, że przedsiębiorca stosował nieuczciwą praktykę rynkową, a zatem, że jego działania miały **charakter bezprawny**.

Ad III. W zakresie punktu I. sentencji niniejszej decyzji oceniana praktyka polega na naruszaniu obowiązku udzielania konsumentom w umowach kredytu konsumenckiego rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji.

Ad III.1. W zakresie punktu III.1. sentencji niniejszej decyzji oceniana praktyka obejmuje bezprawne działania przedsiębiorcy polegające na naruszaniu obowiązku udzielania konsumentom w umowach kredytu konsumenckiego rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji, poprzez brak informacji o stopie oprocentowania kredytu oraz warunkach jej zmiany, co jest niezgodne z art. 30 ust. 1 pkt 6 ukk, a poprzez to stanowi naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Zgodnie z art. 30 ust. 1 pkt 6 ukk, umowa o kredyt konsumencki powinna zawierać informację na temat stopy oprocentowania kredytu oraz warunki jej zmiany wraz z podaniem stosownego indeksu lub stopy referencyjnej. Żadne tego typu uregulowania nie znalazły się w analizowanych w toku postępowania umowach pożyczki.

W toku postępowania przedsiębiorca przedstawił wyjaśnienia, zgodnie z którymi stosowanie przez niego w umowach pozaodsetkowych kosztów kredytu, skłoniło go do rezygnacji z oprocentowania oferowanych kredytów. Powody, za którymi stał brak informacji o stopie oprocentowania kredytu oraz warunkach jej zmiany, to w ocenie przedsiębiorcy, troska o dobro konsumenta – aby nie mnożyć w umowie niepotrzebnych informacji, które w żaden sposób i tak nie wpływałyby na całkowity koszt kredytu.

W ocenie Prezesa Urzędu, w zawieranych przez przedsiębiorcę umowach kredytu powinna znajdować się informacja o tym, czy dany kredyt jest oprocentowany oraz ile wynosi ewentualna stopa oprocentowania. W ten sposób konsument informowany jest w sposób kompleksowy o wszystkich warunkach udzielonego kredytu. Stosowanie stopy oprocentowania kredytu jest bowiem praktyką powszechnie stosowaną na rynku kredytów konsumenckich. W sytuacji gdy w przypadku danej umowy, udzielany kredyt nie jest oprocentowany (stopa oprocentowania wynosi 0 %) informacja o tym powinna pojawić się w treści umowy. Nieuwzględnienie tego parametru utrudniało również racjonalną ocenę oferty przedsiębiorcy i porównanie jej z innymi ofertami na rynku.

Należy wskazać, że ustawodawca nie przewidział, żadnego wyjątku od przytaczania w treści umów kredytu konsumenckiego informacji o stopie oprocentowania kredytu oraz warunkach jej zmiany, tak jak czyni to np. w art. 30 ust. 1 pkt 11 ukk („ewentualne inne opłaty”), 13 („o ile wystąpią”), 14 („jeżeli umowa je przewiduje”) czy też punkt 20 ww. ustawy („jeżeli takie prawo przysługuje konsumentowi”). Podobną nomenklaturą posługuje się zresztą w art. 10 ust. 2 Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/48/WE z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie umów o kredyt konsumencki oraz uchylająca dyrektywę Rady 87/102/EWG (zwanej dalej także „dyrektywą w sprawie umów o kredyt konsumencki”) – „w stosownych przypadkach”. Art. 10 ust. 2 lit. f nie dopuszcza zaś możliwości pominięcia informacji o stopie oprocentowania kredytu. Równocześnie motyw 32 dyrektywy w zd. 1 wskazuje, że w celu zapewnienia pełnej przejrzystości konsument powinien otrzymać informację na temat stopy oprocentowania kredytu, zarówno na etapie poprzedzającym zawarcie umowy o kredyt, jak i przy jej zawieraniu. Ponadto, zgodnie z uzasadnieniem rządowego projektu ustawy o kredycie konsumenckim, druk sejmowy nr 3596 z 15 listopada 2010 r., orka.sejm.gov.pl/Druki6ka.nsf, s. 37 – „Umowa o kredyt zgodnie z zasadami określonymi w Kodeksie cywilnym oraz w art. 10 ust. 2 dyrektywy powinna być sformułowana w sposób jednoznaczny i zrozumiały i powinna zawierać elementy, które zostały określone w art. 30 projektu ustawy”.

Abstrahując już jednak od powyższego, w ocenie Prezesa Urzędu, informacja o stopie oprocentowania kredytu oraz warunkach jej zmiany jest na tyle istotna, iż w każdym przypadku powinna zostać uwzględniona w umowie kredytu konsumenckiego aby rozwiać wszelkie wątpliwości co do należnych przedsiębiorcy opłat w tytule udzielonej pożyczki. W przypadku nieoprocentowanych pożyczek nic nie stoi na przeszkodzie aby wskazywać, iż oprocentowanie kredytu wynosi 0 % według stałej stopy oprocentowania.

Ad III.2. W odniesieniu do punktu III.2. sentencji niniejszej decyzji oceniana praktyka obejmuje bezprawne działania przedsiębiorcy polegające na naruszaniu obowiązku udzielania konsumentom w umowach kredytu konsumenckiego rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji, o kwocie odsetek należnych w stosunku dziennym w razie odstąpienia przez konsumenta od umowy kredytu, co jest niezgodne z art. 30 ust. 1 pkt 15 ukk, a poprzez to może stanowić naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów

Art. 30 ust. 1 pkt 15 ukk wymaga od kredytodawców umieszczenia w treści umowy o kredyt konsumencki informacji o kwocie odsetek należnych im w razie odstąpienia przez konsumenta od umowy kredytu, przedstawionej w stosunku dziennym. Obowiązek podania konsumentowi powyższej informacji w treści umowy stanowi gwarancję, iż konsument będzie w pełni świadomy wysokości ewentualnych kosztów, którymi może zostać obciążony w razie odstąpienia od umowy.

W niniejszej sprawie, w związku z zawieraną umową, konsument nie miał pewności, jakie były wymierne skutki odstąpienia od umowy oraz czy przedsiębiorca jest uprawniony do naliczania jakichkolwiek opłat. Konsument powinien uzyskać w sposób jednoznaczny informację, iż przedsiębiorca – w przypadku odstąpienia przez konsumenta od umowy zgodnie z art. 53 ukk – pobiera odsetki od środków wypłaconych w ramach kredytu. W sytuacji, w której przedsiębiorca rezygnuje z takiego przywileju to również i taka informacja powinna znaleźć się w umowie, aby nie wprowadzać stanu niepewności co do kształtu stosunku prawnego łączącego strony umowy. Ponadto w umowach pożyczki brak było informacji o wysokości odsetek naliczanych w stosunku dziennym od kwoty, która zostanie udostępniona do dyspozycji konsumenta. Nie jest on więc w stanie zweryfikować, czy wysokość ewentualnych opłat za okres korzystania z otrzymanej pożyczki (jeśli w rzeczywistości byłyby pobierane) jest wyliczona właściwie, a przedsiębiorca nie dąży do uzyskania nieuprawnionych korzyści względem słabszej strony stosunku zobowiązaniowego.

Co istotne, z wyjaśnień przedsiębiorcy wynika, iż pomimo faktu, iż pożyczka była nieoprocentowana to był on uprawniony od naliczania odsetek w przypadku odstąpienia konsumenta od umowy. Podstawę takiego uprawnienia miał stanowić § 7 umowy, który określał wysokość odsetek od przeterminowanych należności. W okresie od dnia wypłaty kredytu do dnia, w którym przypada 30 dzień od odstąpienia od umowy, mamy jednak do czynienia z odsetkami kapitałowymi – których na swoją rzecz przedsiębiorca nie zastrzegł. Dopiero po tej dacie możliwe jest naliczanie przez przedsiębiorcę odsetek za opóźnienie. Brak jednoznacznego uregulowania tej kwestii rodził obawy co do dowolności działania przedsiębiorcy – czego dowodem jest traktowanie przez niego odsetek od przeterminowanych należności jako podstawę wyliczenia odsetek w przypadku odstąpienia konsumenta od umowy.

W świetle powyższego, Prezes Urzędu uznał, że przedsiębiorca naruszył obowiązek udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji określony w art. 30 ust. 1 pkt 6 i 15 ukk, a zatem, że jego działania miały **charakter bezprawny**.

Ad IV.1. W zakresie punktu IV.1. sentencji niniejszej decyzji oceniana praktyka dotyczyła bezprawnych działań przedsiębiorcy polegających na stosowaniu w treści umów kredytu konsumenckiego postanowień umożliwiających naliczanie kar umownych za opóźnienie w wykonaniu zobowiązania pieniężnego, określonych jako utrata bonifikaty oraz opłata za

administrowanie przeterminowaną pożyczką, co jest niezgodne z art. 483 § 1 k.c., a poprzez to stanowi naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

W § 3 pkt 1 zawieranych przez przedsiębiorcę umowach pożyczki, określono wartość wszystkich opłat ponoszonych przez kredytobiorcę, a także wysokość kosztu pożyczki oraz kwoty do spłaty, w dwóch oddzielnych kolumnach, z których jedna określała wartości obliczone po tzw. „udzielonej bonifikacie”. Warunkiem stosowania obniżonych kosztów pożyczki a tym samym warunkiem udzielenia bonifikat, była terminowa spłata kwoty pożyczki. Postanowienie § 3 pkt 1 zawieranych umów pożyczki stanowiło, iż „Warunkiem skorzystania z wyżej opisanych bonifikat jest terminowa spłata pożyczki wraz ze wszystkimi wynikającymi z niej kosztami”. Przykładowo, dla pożyczki w wysokości 200 zł całkowity koszt pożyczki po udzielonej „bonifikacie” wynosił 100 zł. Jednak już po jednym dniu opóźnienia w uregulowaniu należności, całkowity koszt pożyczki wynosił już 1100 zł. Rzeczywista roczna stopa oprocentowania dla takiej pożyczki wynosiła aż 8746 %.

Ponadto, § 3 pkt 2 zawieranych umów pożyczki przewidywał możliwość naliczania opłat w przypadku opóźnienia w spłacie pożyczki, z tytułu administrowania przeterminowaną pożyczką. Dla pożyczki w wysokości 300 zł opłata dzienna wynosiła 10 zł – jednak nie więcej niż 15 lub 20 zł, z kolei dla pożyczki w wysokości 500 zł opłata za administrowanie przeterminowaną pożyczką wynosiła już 20 zł, jednak nie więcej niż 50 zł.

Tego typu konstrukcja, umożliwiająca naliczenie dodatkowych, karnych opłat za opóźnienie poprzez anulowanie bonifikat, a także naliczanie opłat za administrowanie przeterminowaną pożyczką, stanowi formę kary umownej, naliczanej w przypadku opóźnienia spłaty pożyczki, będącej świadczeniem pieniężnym. Zgodnie jednak z art. 483 § 1 k.c., zastrzeżenie kary umownej możliwe jest tylko i wyłącznie w przypadku świadczeń niepieniężnych. Przepis ten w sposób jednoznaczny wyklucza przewidywanie kar umownych w odniesieniu do zobowiązań wynikających z umowy pożyczki, które nie mogą zostać zaliczone do tego typu świadczeń. Rolę odszkodowawczą w przypadku tego typu zobowiązań powinny bowiem spełniać naliczane odsetki od przeterminowanej należności. Powyższe unormowania posiadają charakter norm powszechnie obowiązujących, a uregulowanie kwestii odszkodowania za opóźnienie w sposób odmienny, pozostawałoby w sprzeczności z naturą zawartego stosunku prawnego. Drastyczne zwiększanie kosztów kredytów poprzez „odebranie bonifikat” stanowi formę zastrzeżenia kary umownej, której stosowanie w tym wypadku jest niedopuszczalne na gruncie art. 483 § 1 k.c. Prezes Urzędu nie podziela stanowiska przedsiębiorcy, zgodnie z którym słowa „bonifikata” nie można utożsamiać z zastrzeganiem kary umownej. Nie językowe określenie, a skutek jaki odnosi w sferze praw i obowiązków stron umowy zastrzeżenie przez przedsiębiorcę ww. opłat stanowi o istocie ocenianej praktyki.

Stwierdzono zatem, że przedsiębiorca naruszał przepisy kodeksu cywilnego, a zatem, że jego działania miały **charakter bezprawny**.

Ad IV.2. W zakresie punktu IV.2. sentencji niniejszej decyzji oceniana praktyka dotyczyła bezprawnych działań przedsiębiorcy polegających na niestosowaniu w treści wykorzystywanych weksli in blanco, stanowiących formę zabezpieczenia udzielanych kredytów konsumenckich sformułowania nie na zlecenie lub innego równoznacznego, co może być uznane za niezgodne z art. 41 ust. 1 ukk, a poprzez to stanowi naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Zgodnie z art. 41 ukk weksel lub czek konsumenta wręczony kredytodawcy na podstawie umowy o kredyt konsumencki powinien zawierać klauzulę „nie na zlecenie” lub inną równoznaczną (np. „bez indosu”, „zakaz indosu”, „z wyłączeniem indosowania”). Ponadto zgodnie z art. 41 ust. 2 ukk w razie przyjęcia przez kredytodawcę weksla lub czeku niezawierającego klauzuli "nie na zlecenie" i przeniesienia takiego weksla lub czeku na inną

osobę, kredytodawca jest zobowiązany do naprawienia poniesionej przez konsumenta szkody przez zapłatę weksla lub czeku.

W przedstawionych wekslach, (gotowych do wypełniania) w razie powstania zaległości płatniczej kredytobiorcy, brak było ww. opisaną klauzuli, której zadaniem jest ochrona interesów konsumenta. W kontekście ocenianej praktyki bez znaczenia jest okoliczność, iż celem przedsiębiorcy nie było zbywanie wiarygodności konsumentów w drodze indosu, jak również to że nigdy do takich sytuacji nie doszło. Już sama taka ewentualność stanowi wystarczającą podstawę do stwierdzenia naruszenia interesów konsumentów.

Nieumieszczenie jej w treści weksla przy jednoczesnym braku informacji o tym, iż kredytodawca jest w tej sytuacji odpowiedzialny za ewentualną szkodę wynikającą z przeniesienia weksla na inną osobę, należy uznać za naruszenie przepisów ustawy o kredycie konsumenckim, a zatem zasadne jest stwierdzenie, że działania przedsiębiorcy miały **charakter bezprawny**.

Ad V.1. W zakresie punktu V.1. sentencji niniejszej decyzji oceniana praktyka dotyczyła bezprawnych działań przedsiębiorcy polegających na stosowaniu w treści umów kredytu konsumenckiego, postanowień określających opłatę za każde pisemne wezwanie do zapłaty w wysokości 150 zł, które to działania mogą prowadzić do obciążania konsumentów opłatami za dokonane czynności windykacyjne nieodpowiadające rzeczywiście poniesionym przez niego kosztom i prowadzić mogą do nadmiernego obciążenia finansowego konsumentów, w związku z czym stanowią przejaw stosowania nieuczciwej praktyki rynkowej, o której mowa w art. 4 ust. 1 upnpr, a poprzez to naruszają art. 24 ust. 1 i 2 pkt 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Zgodnie z art. 4 ust. 1 upnpr, stosowana przez przedsiębiorcę praktyka rynkowa jest nieuczciwa, jeżeli jest sprzeczna z dobrymi obyczajami i w istotny sposób zniekształca lub może zniekształcić zachowanie rynkowe przeciętnego konsumenta przed zawarciem umowy dotyczącej produktu, w trakcie jej zawierania lub po jej zawarciu. W celu wykazania, że poniżej opisane działania przedsiębiorcy stanowiły nieuczciwe praktyki rynkowe konieczne jest rozważenie przez Prezesa Urzędu, czy działania przedsiębiorcy w zakresie stosowania nieuczciwych praktyk rynkowych mogły zniekształcać zachowania rynkowe konsumentów a także pozostawać w sprzeczności z „dobrymi obyczajami” opisanymi w treści powyższego przepisu. Zgodnie ze stanowiskiem doktryny, art. 4 ust. 1 upnpr stanowi rodzaj klauzuli generalnej, pozwalającej na zaklasyfikowanie jako nieuczciwych tych praktyk, które nie zostały w sposób szczegółowy wymienione w dalszej części ustawy⁴.

Wykładnia terminu „dobrych obyczajów” użytego we wskazanym przepisie, wymaga sięgnięcia do treści dyrektywy 2005/29/WE o nieuczciwych praktykach handlowych, która została implementowana do polskiego systemu prawnego poprzez uchwalenie ustawy o nieuczciwych praktykach rynkowych. Wskazana dyrektywa, posługuje się terminem „staranności zawodowej” w odniesieniu do czynnika stanowiącego jedno z kryterium oceny czy dana praktyka powinna zostać uznana za nieuczciwą. Pod pojęciem staranności zawodowej ustawodawca europejski rozumie „standard dotyczący szczególnej wiedzy i staranności, których można w racjonalny sposób oczekiwać od przedsiębiorcy w jego relacjach z konsumentami, zgodnie z uczciwymi praktykami rynkowymi i/lub ogólną zasadą dobrej wiary w zakresie jego działalności” (art. 2 lit. h) dyrektywy 2005/29/WE.

W celu zdefiniowania „dobrych obyczajów” o których mowa w art. 4 ust. 1 upnpr, w odniesieniu do okoliczności niniejszej sprawy, zasadne jest skorzystanie z definicji ukształtowanej na gruncie opisaną dyrektywą, nawet pomimo faktu, iż ustawodawca europejski posłużył się terminem nie w pełni tożsamym z terminologią polskiej ustawy.

⁴ M. Sieradzka, Ustawa o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym. Komentarz, Oficyna 2008.

Wykładnia pojęcia „dobrych obyczajów” a przez to wyznaczenie jednoznacznych kryteriów kwalifikacji na jego podstawie danej praktyki jako nieuczciwej, zawsze wymaga bowiem analizy i odniesienia do konkretnego stanu faktycznego sprawy⁵.

Zgodnie z § 9 pkt 2 zawieranych przez przedsiębiorcę umów kredytu konsumenckiego, w przypadku opóźnienia ze spłatą pożyczki, przedsiębiorca zastrzegł prawo do naliczania opłat w wysokości 150 zł za każde wysłane wezwanie do zapłaty. Ponadto, przedsiębiorca w zawieranych umowach kredytowych przewidział możliwość wysłania wezwania (a tym samym naliczenie opłaty) już w przypadku opóźnienia w spłacie powyżej 1 dnia. Z kolei drugie wezwanie do zapłaty mogło zostać wysłane po upływie 4 dni opóźnienia w spłacie pożyczki, a trzecie, ostatnie, po upływie 7 dni opóźnienia w spłacie pożyczki.

W ocenie Prezesa Urzędu ww. opłaty umożliwiające obciążanie konsumenta opłatą za każde wezwanie do spłaty należności w wysokości 150 zł nie wynikają z żadnych obiektywnych kalkulacji kosztów poniesionych przez przedsiębiorcę, jak również mogą nie odpowiadać rzeczywistym kosztom wskazanych czynności, tj. opłaty za pisemne wezwanie wystosowane za pośrednictwem Poczty Polskiej, czy też przy uwzględnieniu usług świadczonych przez innych operatorów. Należy zauważyć, iż nawet jeżeli wezwanie zostanie przesłane przesyłką ewidencjonowaną, to wysokość ww. opłaty i tak jest niewspółmierna do kosztów nadania korespondencji takim rodzajem przesyłki, której koszt waha się w granicach 5 zł. Ustalenie z tego tytułu opłaty za wysłanie ww. wezwania w kwocie 150 zł należy więc uznać za obciążenie nadmierne i bezpodstawne. Opłat takich w żaden sposób nie usprawiedliwia podnoszone przez przedsiębiorcę ryzyko niespłacenia zaciąganych przez konsumentów pożyczek lub nieterminowa spłata tych należności, a zasada swobody kontraktowania doznaje zasadniczego ograniczenia wtedy kiedy naruszone zostają interesy konsumentów.

Zastrzegane w umowach opłaty windykacyjne powinny odzwierciedlać wyłącznie koszty przedsiębiorcy bezpośrednio związane z poinformowaniem konsumenta o zadłużeniu i kształtować się w wysokości nie wyższej niż faktycznie poniesiony przez przedsiębiorcę koszt korespondencji kierowanej do konsumenta przesyłką pocztową (wynikający z umowy o świadczenie usług pocztowych łączącej przedsiębiorcę z operatorem pocztowym) czy też koszt monitu telefonicznego odnoszący się do uśrednionego czasu połączenia telefonicznego z konsumentem, niezbędnego do przekazania informacji o zaległości w spłacie zadłużenia (według taryfy operatora telekomunikacyjnego, z którym przedsiębiorca ma zawartą umowę o świadczenie usług telekomunikacyjnych). Pozostałe koszty jakie przedsiębiorca ponosi w związku z przygotowaniem obsługą procesu upominania konsumenta o opóźnieniu w spłacie należności, należy zaliczyć do tzw. kosztów ogólnego zarządu (kosztów związanych z prowadzeniem przedsiębiorstwa bądź z wykonywaniem działalności gospodarczej).

Wprowadzając do umowy kredytu konsumenckiego ww. opłaty, przedsiębiorca ustala jednostronnie określone sankcje za opóźnienie konsumenta i nieterminowe wywiązanie się z umowy. Należy jednak zauważyć, że powszechnie obowiązujące przepisy prawa nie precyzują kwestii ustanawiania tego typu opłat, a w sytuacji opóźnień z tytułu wykonania zobowiązania pieniężnego (w tym wypadku zwrotu wartości udzielonej pożyczki), przedsiębiorcy przysługuje uprawnienie do naliczenia odsetek za zwłokę i skierowanie swoich roszczeń na drogę postępowania sądowego.

Konkludując, obciążanie konsumentów kwestionowanymi powyżej opłatami mogło determinować powstanie w ich świadomości przeświadczenia o konieczności ich zapłaty. Tym samym mogli się oni poczuć zobowiązani do zapłaty należności, które były zawarte w łączącym stroną kontrakcie. Obciążanie konsumentów ww. opłatami może powodować dodatkowe, niczym nieuzasadnione obciążenie finansowe dłużników, którzy i tak z reguły mają już

⁵ M. Sieradzka, Ustawa o przeciwdziałaniu [...] op. cit.

problemy z terminowym regulowaniem należności. Przedmiotowe opłaty naruszają dobre obyczaje, gdyż ustalone są w taki sposób, że mogą stanowić dodatkowy dochód przedsiębiorcy. Jeżeli przedsiębiorca nie zawierałby w umowie postanowień kreujących ww. opłaty to konsumenci nie byłiby przekonani o konieczności ich uregulowania w analizowanym kształcie i wysokości, a tym samym mogliby postąpić inaczej, ponieważ nie sugerowałiby się postanowieniami umownymi.

Opisaną praktykę należy więc kwalifikować jako nieuczciwą praktykę rynkową, sprzeczną z dobrymi obyczajami w rozumieniu art. 4 ust. 1 upnpr, a poprzez to naruszającą art. 24 ust. 1 i 2 pkt 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Równocześnie w niniejszym zarzucie aktualny jest wzorzec przeciętnego konsumenta przedstawiony w punkcie II. uzasadnienia decyzji. Zniekształcenie zachowania rynkowego przeciętnego konsumenta w niniejszej sprawie polega na możliwości powstania w świadomości konsumentów przeświadczenia o konieczności zapłaty należności, określonych w § 9 pkt 2 umowy pożyczki. Przeciętny konsument zakłada bowiem, iż jest zobowiązany do uiszczenia określonych należności, o ile tylko zostały one zawarte w łączącym stroną kontrakcie. Jeżeli przedsiębiorca nie zawierałby w umowie ww. postanowień, to konsumenci nie byłiby przekonani o konieczności ich uregulowania w analizowanym kształcie i wysokości, a tym samym mogliby postąpić inaczej, ponieważ nie sugerowałiby się postanowieniem umownym, w którym przewidziano możliwość obciążania konsumentów opłatą w wysokości 150 zł za każde wysłane wezwanie do zapłaty.

Należy także zauważyć, że klauzula generalna zawarta w art. 4 ust. 1 upnpr znajduje zastosowanie do praktyk rynkowych, które nie zostały wyszczególnione w otwartym katalogu nieuczciwych praktyk określonych w tej ustawie. Prowadzi to do jednoznacznego wniosku, że ustawodawca umożliwił w ten sposób kwalifikowanie jako nieuczciwych takich praktyk rynkowych, których z jakichkolwiek względów nie można zakwalifikować jako praktyki wymienione w upnpr. Równocześnie art. 24 ust. 1 i 2 pkt 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów stanowi, że zakazane jest stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, a przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie bezprawne działanie przedsiębiorcy, w tym w szczególności nieuczciwe praktyki rynkowe lub czyny nieuczciwej konkurencji.

Ad V.2. W zakresie punktu V.2. sentencji niniejszej decyzji oceniana praktyka dotyczyła bezprawnych działań przedsiębiorcy polegających na stosowaniu, podpisywanych przez konsumentów oświadczeń, stanowiących załącznik do umów kredytu konsumenckiego, w których stwierdzali oni, iż zdają sobie sprawę z możliwości utraty bonifikaty oraz poniesienia kosztów w wysokości do 5 tys. zł, które to działania mogły prowadzić do obciążania konsumentów kwotą nadzabezpieczającą roszczenia z tytułu zwłoki w spłacie przeterminowanej należności i prowadzić mogły do nadmiernego obciążenia finansowego konsumentów, w związku z czym stanowią przejaw stosowania nieuczciwej praktyki rynkowej, o której mowa w art. 4 ust. 1 upnpr, a poprzez to naruszają art. 24 ust. 1 i 2 pkt 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

W związku z praktyką udzielania bonifikat opisaną w punkcie V.1. decyzji, przedsiębiorca w toku czynności zmierzających do zawarcia umowy przedstawiał konsumentom do podpisu oświadczenie o treści: „potwierdzam znajomość umowy po jej analizie. Zostałem poinformowany, że w przypadku nieterminowej spłaty utracę bonifikatę, a koszty mogą sięgać nawet 5 tys. zł” (lub inne równoważne), który to dokument stanowił załącznik do zawieranych umów kredytu konsumenckiego.

Przedstawianie konsumentom do podpisu oświadczeń o powyższej treści i traktowanie ich jako dodatkowe zabezpieczenie spłaty pożyczki, mogło w istotny sposób naruszać dobre obyczaje regulujące stosunki pomiędzy stronami umowy kredytowej. Zdecydowana ilość pożyczek zawieranych z konsumentami opiewała bowiem zaledwie na kwotę 200 zł oraz 300

zł. Nawet uwzględnienie procedury utraty bonifikat, którą to praktykę zakwestionowano powyżej, nie uzasadnia tak wysokich kosztów związanych z nieterminową spłatą pożyczki. Należy również zaznaczyć, iż zabezpieczeniem pożyczek udzielanych konsumentom był weksel in blanco. Zabezpieczenie umowy kredytu konsumenckiego powinno się charakteryzować proporcjonalnością w stosunku do wiarygodności pożyczkowej, a której w niniejszym przypadku nie sposób się doszukać. Wszystkie te okoliczności wskazują, iż naruszone mogły zostać dobre obyczaje poprzez zawarowanie na rzecz przedsiębiorcy wygórowanego nadzabezpieczenia pożyczek mogącego stanowić dla niego dodatkowe źródło dochodu.

Zniekształcenie rynkowe przeciętnego konsumenta w niniejszej sprawie polega na możliwości powstania w świadomości konsumentów przeświadczenia o powstaniu zaległości z tytułu zawartych umów pożyczek w określonej w oświadczeniu wysokości. Stosowanie tych oświadczeń mogło rodzić po stronie konsumentów przypuszczenia, iż istnieje ryzyko obciążenia ich powyższą kwotą 5 tys. zł, a oni nie mogliby się temu skutecznie przeciwstawić. Przeciętny konsument zakłada bowiem, iż jest zobowiązany do uiszczenia określonych należności, o ile tylko zostały one zawarte w łączącym stronę kontrakcie. Jeżeli przedsiębiorca nie stosowałby praktyki polegającej na podpisywaniu przez konsumentów takich oświadczeń, to nie byłiby oni przekonani, iż zadłużenie z tytułu zawartych chwilówek – opiewających co do zasady na kwoty kilkuset złotych – sięgać może kwoty nawet 5 tys. zł, a tym samym mogliby postąpić inaczej, ponieważ nie sugerowałiby się podpisanym oświadczeniem. Prezes Urzędu nie kwestionuje faktu, iż w istotę prowadzonej działalności gospodarczej wpisane jest m.in. dbanie o zachowanie płynności finansowej. W niniejszym przypadku granica tej ochrony została jednak przez przedsiębiorcę przekroczona. Stosowana przez przedsiębiorcę praktyka stanowiła bowiem nie tyle troskę o terminową spłatę zaciągniętych przez konsumentów zobowiązań, co mogła być źródłem dodatkowego dochodu przedsiębiorcy. Opisane działania przedsiębiorcy stanowiły zatem przejaw stosowania nieuczciwej praktyki rynkowej zdefiniowanej w art. 4 ust. 1 upnpr, a poprzez to stanowiły praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Ad V.3. W zakresie punktu V.3. sentencji niniejszej decyzji oceniana praktyka dotyczyła bezprawnych działań przedsiębiorcy polegających na stosowaniu w treści umów kredytu konsumenckiego postanowienia, zgodnie z którym sądem właściwym do rozpoznania sporów wynikłych na tle zawartej z konsumentem umowy kredytu konsumenckiego będzie Sąd Rejonowy w Katowicach, które to działanie narzuca konsumentom sąd właściwy do rozpoznania sporów, który mógłby nie być właściwy dla konsumentów na podstawie ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2016 r., poz. 1822), a poprzez to stanowi przejaw stosowania nieuczciwej praktyki rynkowej, o której mowa w art. 4 ust. 1 upnpr, a poprzez to narusza art. 24 ust. 1 i 2 pkt 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

W § 13 pkt 3 umów kredytu konsumenckiego przedsiębiorca stosował postanowienie, zgodnie z którym „Strony zgodnie postanawiają, iż wszelkie spory wynikające z niniejszej umowy będą rozstrzygane przez Sąd Rejonowy Katowice”.

Wprowadzenie do umów kredytu konsumenckiego postanowienia, iż spory mogące wyniknąć na tle realizacji umowy będą rozstrzygane przez konkretnie wskazany sąd, stwarza konsumentowi jako pozwanemu dolegliwe czasowo i finansowo utrudnienia w procesie związane z przejazdami do sądu siedziby przedsiębiorcy, podczas gdy przy braku zakwestionowanego rozwiązania proces toczyłby się zgodnie z art. 27 § 1 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (t.j. Dz. U. z 2014 r., poz. 101 ze zm. –

zwanej dalej także „k.p.c.”). Ponadto, zgodnie z art. 34 k.p.c.⁶, konsument mógłby wytoczyć powództwo o zawarcie umowy, ustalenie jej treści, o zmianę umowy oraz ustalenie istnienia umowy, o jej wykonanie, rozwiązanie lub unieważnienie, a także o odszkodowanie z powodu niewykonania umowy przed sądem miejsca wykonania tej umowy. Postanowienie stosowane przez przedsiębiorcę z góry wykluczało taką ewentualność. Należy wskazać, iż kwestię właściwości sądu w sprawach cywilnych określają przepisy k.p.c. i zgodnie z art. 385³ pkt 23 k.c. nie mogą być one w tym zakresie wyłączone, ponieważ mogą stanowić dodatkową dolegliwość dla konsumenta, a także ograniczać realizację przysługujących mu praw. Takie jednostronne ukształtowanie uprawnień stron w umowie narusza dobre obyczaje kupieckie i stanowi uprzywilejowanie wyłącznie strony, która jest autorem umowy. To zasady wzajemnego szacunku i niewykorzystywania swojej pozycji powinny charakteryzować stosunek obligacyjny pomiędzy przedsiębiorcą (silniejszą stroną) a konsumentem (słabszą stroną).

Na podstawie kwestionowanego postanowienia umownego, w sytuacji, w której to przedsiębiorca wniesie pozew do sądu właściwego według siedziby miejscowości, w której prowadzi działalność (Katowice), to konsument może być w błędnym przekonaniu, iż jest to prawidłowe działanie, gdyż postanowienie umowne tak o tym stanowi i nie może się mu przeciwstawić. Tymczasem, gdyby działania przedsiębiorcy nie naruszały dobrych obyczajów i doszłoby do ukształtowania stosunku obligacyjnego na zasadach, które nie uprzywilejowują żadnej ze stron, pozew zostałby wniesiony według właściwości miejscowej pozwanego, czyli w analizowanym przypadku – według właściwości konsumenta, który może mieć miejsce zamieszkania oddalone od Katowic. Dla oceny naruszenia dobrych obyczajów ze strony przedsiębiorcy wystarczające jest już aby tylko część konsumentów, z którymi przedsiębiorca zawarł umowy pożyczki posiadała miejsce zamieszkania znacznie oddalone od siedziby przedsiębiorcy – a co zostało przyznane w toku postępowania przez samego przedsiębiorcę. Stąd też słuszny jest wniosek, iż konsument może pozostawać w błędnym przekonaniu o prawidłowości działań przedsiębiorcy, a przez to może nie podnieść zarzutu niewłaściwości miejscowej sądu i w tym zakresie nie podjąć właściwej obrony przed sądem. Opisane działania przedsiębiorcy stanowiły zatem przejaw stosowania nieuczciwej praktyki rynkowej zdefiniowanej w art. 4 ust. 1 upnpr, a poprzez to stanowiły praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Stwierdzono zatem – w odniesieniu do punktów V.1.-V.3. – że przedsiębiorca w stosował nieuczciwe praktyki rynkowe, a zatem, że jego działania miały **charakter bezprawny**.

Stwierdzenie zaniechania stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów

Na podstawie art. 27 ust. 1 i ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów nie wydaje się decyzji, o której mowa w art. 26, jeżeli przedsiębiorca zaprzestał stosowania praktyki, o której mowa w art. 24. W tym przypadku, Prezes Urzędu wydaje decyzję o uznaniu praktyki za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów i stwierdzającą zaniechanie jej stosowania.

Data zaniechania praktyk wskazanych w punktach III.-V. sentencji niniejszej decyzji to dzień 31 stycznia 2015 r. – tj. dzień po dniu, w którym powinna zostać wykonana terminowo ostatnia z umów zawartych przez przedsiębiorcę w 2014 r.

⁶ Art. 34 k.p.c. stanowi: Powództwo o zawarcie umowy, ustalenie jej treści, o zmianę umowy oraz o ustalenie istnienia umowy, o jej wykonanie, rozwiązanie lub unieważnienie, a także o odszkodowanie z powodu niewykonania lub nienależytego wykonania umowy można wytoczyć przed sąd miejsca jej wykonania. W razie wątpliwości miejsce wykonania umowy powinno być stwierdzone dokumentem.

Równocześnie nie było podstaw ku temu aby stwierdzić zaniechanie stosowania praktyk określonych w punkcie I. i II. sentencji niniejszej decyzji. Za takim rozstrzygnięciem przemawia okoliczność, iż przedsiębiorca w żaden sposób nie udokumentował faktu zaprzestania stosowania tych praktyk. Poprzestał wyłącznie na złożeniu oświadczenia o zaprzestaniu prowadzenia działalności będącej przedmiotem niniejszego postępowania. Gdyby tak się faktycznie stało to przedsiębiorca mógłby taką okoliczność sprecyzować m.in. poprzez wskazanie daty dziennej, z którą zaprzestał stosowania materiałów reklamowych, o których mowa w punkcie I. i II. sentencji decyzji. Zgodnie bowiem z art. 27 ust. 1 i 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów nie wydaje się decyzji, o której mowa w art. 26, jeżeli przedsiębiorca zaprzestał stosowania praktyki, o której mowa w art. 24 tej ustawy, z tym że ciężar udowodnienia okoliczności zaprzestania stosowania praktyki spoczywa na przedsiębiorcy. Brak możliwości określenia przez przedsiębiorcę konkretnej daty z jaką nastąpiło przez niego zaprzestanie prowadzenia działalności uzasadnia tezę, iż do takiego zaprzestania nie doszło. Tezę tę popiera również analiza wpisu przedsiębiorcy w Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej Rzeczypospolitej Polskiej, z której wynika, iż wykonywana przez przedsiębiorcę pozostała działalność gospodarcza to m.in. pozostałe pośrednictwo pieniężne (symbol PKD 64.19.Z) oraz pozostała finansowa działalność usługowa, gdzie indziej niesklasyfikowana, z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalnych (symbol PKD 64.99.Z).

Naruszenie zbiorowych interesów konsumentów

Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów nie definiuje pojęcia zbiorowych interesów konsumentów, stąd przy ustalaniu jego treści należy odwołać się do orzecznictwa sądowego. Pojęcie zbiorowych interesów konsumentów zostało szeroko omówione przez Sąd Najwyższy w wyroku z 10 kwietnia 2008 r. (sygn. akt III SK 27/07). W uzasadnieniu Sąd Najwyższy podał, iż gramatyczna wykładnia tego pojęcia prowadzi do wniosku, że chodzi o zachowanie przedsiębiorcy, które godzi w interesy grupy osób stanowiących określony zbiór. Rezultaty tej wykładni modyfikuje zastrzeżenie, że nie jest zbiorowym interesem konsumentów suma interesów indywidualnych. Sąd Najwyższy stanął na stanowisku, że przy konstruowaniu pojęcia „zbiorowego interesu konsumentów” nie można opierać się tylko i wyłącznie na tym, czy oceniana praktyka przedsiębiorcy skierowana jest do „nieoznaczonego z góry kręgu podmiotów”. Wystarczające powinno być w jego ocenie ustalenie, że zachowanie przedsiębiorcy nie jest podejmowane w stosunku do zindywidualizowanych konsumentów, lecz względem członków danej grupy (określonego kręgu podmiotów), wyodrębnionych spośród ogółu konsumentów, za pomocą wspólnego dla nich kryterium. Sąd Najwyższy orzekł też, że „praktyką naruszającą zbiorowe interesy konsumentów jest (...) takie zachowanie przedsiębiorcy, które podejmowane jest w warunkach wskazujących na powtarzalność zachowania w stosunku do indywidualnych konsumentów wchodzących w skład grupy, do której adresowane są zachowania przedsiębiorcy, w taki sposób, że potencjalnie ofiarą takiego zachowania może być każdy konsument będący klientem lub potencjalnym klientem przedsiębiorcy”.

W ocenie Prezesa Urzędu, zakwestionowane w przedmiotowej decyzji zachowania przedsiębiorcy, polegające na stosowaniu w obrocie z konsumentami umów naruszających obowiązek udzielenia konsumentom rzetelnych, prawdziwych oraz pełnych informacji, a także na stosowaniu nieuczciwych praktyk rynkowych godziły w zbiorowe interesy konsumentów. W rozważanym przypadku przedsiębiorca oferował swoje usługi nieograniczonej grupie osób. W umowach nie określono żadnych formalnych barier ich zawarcia. Dlatego też zostało uznane, iż adresatami oferty mogli być wszyscy potencjalni konsumenci chcący zaciągnąć kredyt konsumencki. Istotne w tym przypadku jest to, iż przedsiębiorca zawierał umowy w oparciu o przygotowane wcześniej wzory umów, a więc jego działania nie były skierowane do zindywidualizowanych konsumentów, lecz do każdego potencjalnego konsumenta.

Na poparcie powyższego należy przytoczyć stanowisko Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, który wskazał, iż „jeżeli potencjalną daną praktyką przedsiębiorcy może być dotknięty każdy konsument w analogicznych okolicznościach, to ma miejsce naruszenie zbiorowych interesów”⁷. Tak więc w rozpatrywanym stanie faktycznym działanie przedsiębiorcy nie dotyczyło interesów poszczególnych osób, których sprawy miały charakter jednostkowy, indywidualny i nie dający się porównać z innymi, lecz wpływało niekorzystnie na interesy potencjalnie nieokreślonego kręgu konsumentów, których sytuacja była identyczna i wspólna dla całej, licznej grupy kontrahentów przedsiębiorcy.

Mając na względzie powyższe należy stwierdzić, że wszystkie przesłanki z art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów zostały spełnione, co oznacza, iż przedsiębiorca dopuścił się stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów.

Wobec tego orzeczono jak w punktach I-V. sentencji niniejszej decyzji.

Ad VI. Na mocy art. 105 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2016 r., poz. 23 ze zm.), gdy postępowanie z jakiegokolwiek przyczyny stało się bezprzedmiotowe w całości albo w części, organ administracji publicznej wydaje decyzję o umorzeniu postępowania odpowiednio w całości albo w części. Przesłanka umorzenia postępowania może istnieć jeszcze przed wszczęciem postępowania lub może powstać w czasie jego trwania. Stanowisko takie zostało poparte w wyroku Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gliwicach z 4 lutego 2009 r. (sygn. akt II SA/Gl 1038/08), który orzekł, że „Przesłanka umorzenia postępowania może istnieć jeszcze przed wszczęciem postępowania, a może ona powstać także w czasie trwania postępowania, a więc w sprawie już zawisłej przed organem administracji” (LEX nr 489456).

W toku niniejszego postępowania postawiono przedsiębiorcy zarzuty bezprawnych działań noszących znamiona praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, polegających na:

- 1.** naruszeniu obowiązku udzielania konsumentom w reklamach kredytu konsumenckiego rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji poprzez nierzetelne przedstawianie informacji o kolejności zaliczania rat kredytu konsumenckiego na poczet należności kredytodawcy, co może być uznane za niezgodne z art. 30 ust. 1 pkt 8 ukk, a poprzez to mogło stanowić naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów,
- 2.** stosowaniu w umowie pośrednictwa finansowego postanowień, na podstawie których w przypadku odstąpienia konsumenta od umowy kredytu konsumenckiego zawartej z kredytodawcą, którego ofertę wyszukał przedsiębiorca, wynagrodzenie z tytułu umowy o świadczenie pośrednictwa finansowego jest zaliczane jako zarobek przedsiębiorcy w zawarciu umowy kredytu konsumenckiego i nie podlega zwrotowi, co jest niezgodne z art. 54 w zw. z art. 55 ukk, a poprzez to może stanowić naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Ad VI.1. Przedsiębiorca w § 4 pkt 5 umowy pożyczki wskazywał, że ma prawo zaliczyć otrzymywane od konsumenta kwoty, wg swego uznania, najpierw na poczet opłat związanych z pożyczką, a na końcu na spłatę kwoty głównej pożyczki. Wyjaśnił również, że każdorazowa wpłata była przeznaczana na określony cel w zależności od wskazania konsumenta, który wpłaty dokonywał.

W pierwszej kolejności należy wskazać, iż przepisy ukk nie normują sposobu kolejności zaliczania rat kredytu konsumenckiego na poczet należności kredytodawcy, pozostawiając tą kwestię do ustalenia pomiędzy stronami stosunku zobowiązaniowego. Równocześnie

⁷ wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z 13 stycznia 2009 r., sygn. akt XVII Ama 26/08.

wykładnia językowa art. 30 ust. 1 pkt 8 ukk przemawia za bezwzględnym uwzględnieniem tej kwestii przez pożyczkodawcę przy konstruowaniu umów kredytu konsumenckiego.

Zgodnie natomiast z art. 10 ust. 2 lit. h in fine dyrektywy w sprawie umów o kredyt konsumencki w umowie o kredyt w sposób jasny i zwięzły określa się w stosownych przypadkach, kolejność, w jakiej płatności będą zaliczane na poczet spłaty różnych należnych sald, dla których stosuje się różne stopy oprocentowania kredytu. Wykładnia prounijna wskazywałaby więc, że kredytodawca w umowie kredytu konsumenckiego określa sposób zaliczania rat kredytu konsumenckiego na poczet należności kredytodawcy, tylko w sytuacji, w której środki te będą zaliczane na poczet spłaty różnych należności, dla których stosuje się odmienne stopy oprocentowania. W przedmiotowej sprawie nie występują zaś „różne salda”, dla których stosowałoby się różne stopy oprocentowania, wobec czego obowiązek ten po stronie przedsiębiorcy się w ogóle nie zaktualizował.

Równocześnie stosowane przez przedsiębiorcę postanowienie w zakresie kolejności zaliczania rat kredytu konsumenckiego na poczet należności kredytodawcy należy uznać za zgodne z art. 451 § 1 k.c., który stanowi, że dłużnik mający względem tego samego wierzyciela kilka długów tego samego rodzaju może przy spełnieniu świadczenia wskazać, który dług chce zaspokoić – jednakże to, co przypada na poczet danego długu, wierzyciel może przede wszystkim zaliczyć na związane z tym długiem zaległe należności uboczne oraz na zalegające świadczenia główne.

Ad VI.2. Zgodnie z § 2 pkt 1 umowy o świadczenie pośrednictwa finansowego, przedsiębiorca uprawniony jest do otrzymania wynagrodzenia za wyszukanie dla klienta ofert finansowych – tj. ofert zawarcia umowy pożyczki w wysokości do 10 % udzielonej pożyczki. W § 2 pkt 5 umowy o świadczenie pośrednictwa finansowego wskazano również, że „W przypadku odstąpienia klienta od umowy pożyczki zawartej z Pożyczkodawcą wynagrodzenie z tytułu umowy o świadczenie pośrednictwa finansowego jest zaliczane jako zarobek dla Zleceniobiorcy w zawarciu umowy pożyczki i nie podlega zwrotowi”. Zgodnie zaś z § 2 pkt 2 i 3 umowy „2. Wynagrodzenie należne Zleceniobiorcy będzie wypłacał Pożyczkodawca zgodnie z zleceniem złożonym przez Pożyczkobiorcę” oraz „3. Wynagrodzenie będzie wypłacane z środków pożyczki, które na mocy umowy pożyczki zawartej pomiędzy Klientem a Pożyczkodawcą zostaną udostępnione Klientowi”.

Zgodnie z art. 54 ukk jeżeli z umową o kredyt związana jest usługa dodatkowa świadczona przez kredytodawcę lub osobę trzecią – na podstawie umowy między tą osobą a kredytodawcą – w przypadku skorzystania przez konsumenta z prawa do odstąpienia od umowy o kredyt - odstąpienie to jest skuteczne także wobec umowy o usługę dodatkową.

W doktrynie wskazuje się, iż usługą dodatkową może być np. ubezpieczenie zapewniane przez ubezpieczyciela, który zawarł z konsumentem umowę ubezpieczenia w ramach współpracy z kredytodawcą, opartej na osobnej umowie między nim a ubezpieczycielem⁸, umowa bankowości elektronicznej, gdy kredyt może być wypłacany na podstawie elektronicznych dyspozycji kredytobiorcy, czy też umowa z rzeczoznawcą o sporządzenie wyceny aktywów stanowiących przedmiot zabezpieczenia kredytu⁹. Równocześnie wskazuje się, iż „ (...) Względy funkcjonalne przemawiają za tym, aby przyjąć, że w omawianym przypadku odstąpienie nie wywołuje skutków wstecznych. Odstąpienie powoduje rozwiązanie umów o usługi dodatkowe ze skutkiem na przyszłość (ex nunc) (...)”¹⁰. W tym też zakresie

⁸ Kłoda M., Niektóre uprawnienia konsumenta w nowej dyrektywie o kredycie konsumenckim, Europejski Przegląd Sądowy 2009, nr 11.

⁹ Czech T., Komentarz do art. 55 ustawy o kredycie konsumenckim [w:] Kredyt konsumencki. Komentarz, LexisNexis, Warszawa 2012.

¹⁰ Ibid.

umowy o świadczenie pośrednictwa finansowego, nie można traktować w kategoriach usługi dodatkowej, o której stanowi art. 55 ukk.

W tym stanie rzeczy, w odniesieniu do ww. praktyk, Prezes Urzędu, na podstawie art. 105 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2016 r., poz. 23 ze zm.) w związku z art. 83 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów umarza prowadzone postępowanie w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów w części jako bezprzedmiotowe.

W związku z powyższym orzeczono jak w punktach VI.1.-VI.2. sentencji niniejszej decyzji.

Ad VII. Zgodnie z art. 26 ust. 2 w zw. z art. 27 ust. 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, w decyzji, o której mowa w ust. 27 ust. 1 tej ustawy, Prezes Urzędu może określić środki usunięcia trwających skutków naruszenia zbiorowych interesów konsumentów w celu zapewnienia wykonania nakazu, w szczególności zobowiązać przedsiębiorcę do złożenia jednokrotnego lub wielokrotnego oświadczenia o treści i w formie określonej w decyzji. Mając na uwadze wynikającą z art. 26 ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów możliwość określenia środków usunięcia trwających skutków naruszenia zbiorowych interesów konsumentów, Prezes Urzędu uznał, że zasadne będzie określenie przedsiębiorcy następujących środków usunięcia trwających skutków naruszenia zbiorowych interesów konsumentów, polegających na wysłaniu – w terminie 1 miesiąca od dnia uprawomocnienia się decyzji – pisemnej informacji (w formie przesyłki rejestrowanej – listu poleconego) do wszystkich konsumentów, którzy zawarli z przedsiębiorcą umowy kredytu konsumenckiego, i w związku z którymi prowadzone jest niniejsze postępowanie.

Przesłane do konsumentów pismo będzie zawierało informację o wydaniu przez Prezesa Urzędu decyzji w niniejszej w sprawie (uwzględniając numer oraz datę wydania decyzji) wraz z przytoczeniem sentencji tej decyzji oraz informacją o stronie internetowej na której decyzja będzie dostępna (www.uokik.gov.pl), jak również przytoczenie przez przedsiębiorcę treści art. 12, 13 i 14 ustawy z dnia 23 sierpnia 2007 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym (Dz. U. z 2016 r., poz. 3 ze zm.).

Tak określony termin nie powinien spowodować zbyt dużego wysiłku organizacyjnego dla przedsiębiorcy, ani nie powinien skutkować obniżeniem jakości świadczonych przez niego usług na rzecz konsumentów.

Prawomocna decyzja Prezesa Urzędu stanowi bowiem prejudykat dla dochodzenia przez konsumentów ich indywidualnych roszczeń. W uzasadnieniu postanowienia z 23 kwietnia 2015 r., sygn. akt III SK 61/14, Sąd Najwyższy stwierdził, że „(...) W przypadku praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów przybierających postać nieuczciwych praktyk rynkowych nałożenie obowiązku publikacyjnego służy, w ocenie Sądu Najwyższego, usunięciu takich skutków, gdyż pozwala dotrzeć do konsumentów z informacją o dopuszczeniu się przez przedsiębiorcę nieuczciwej praktyki. Informacja taka może stanowić dla konsumenta podstawę do wystąpienia z roszczeniami z art. 12 upnpr, tym bardziej że ostateczna decyzja organu ochrony konsumentów stwierdzająca naruszenie uokik jest dla sądu powszechnego wiążąca (...)”.

W niniejszej sprawie Prezes Urzędu zdecydował, iż zamiast publikacji treści decyzji przez przedsiębiorcę np. w formie ogłoszenia prasowego, zasadne jest przesłanie do konsumentów indywidualnej wiadomości o wydanej decyzji w formie przesyłki listowej. Wysłanie konsumentom przedmiotowej informacji jest szczególnie istotne z punktu widzenia uregulowania zawartego w art. 12 ust. 1 upnpr, zgodnie z którym w razie dokonania nieuczciwej praktyki rynkowej konsument, którego interes został zagrożony lub naruszony, może żądać:

- 1) zaniechania tej praktyki;
- 2) usunięcia skutków tej praktyki;
- 3) złożenia jednokrotnego lub wielokrotnego oświadczenia odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie;
- 4) naprawienia wyrządzonej szkody na zasadach ogólnych, w szczególności żądania unieważnienia umowy z obowiązkiem wzajemnego zwrotu świadczeń oraz zwrotu przez przedsiębiorcę kosztów związanych z nabyciem produktu;
- 5) zasądzenia odpowiedniej sumy pieniężnej na określony cel społeczny związany ze wspieraniem kultury polskiej, ochroną dziedzictwa narodowego lub ochroną konsumentów.

Zgodnie zaś z art. 12 ust 2 tej ustawy z roszczeniami, o których mowa w ust. 1 pkt 1, 3 i 5, może również wystąpić Rzecznik Praw Obywatelskich, Rzecznik Ubezpieczonych, krajowa lub regionalna organizacja, której celem statutowym jest ochrona interesów konsumentów oraz powiatowy (miejski) rzecznik konsumentów.

Ciężar dowodu, że dana praktyka rynkowa nie stanowi nieuczciwej praktyki wprowadzającej w błąd spoczywa na przedsiębiorcy, któremu zarzuca się stosowanie nieuczciwej praktyki rynkowej (art. 13 upnpr), a roszczenia z tytułu nieuczciwej praktyki rynkowej, o których mowa w art. 12 ust. 1 pkt 1-3 i 5, ulegają przedawnieniu z upływem lat trzech – bieg przedawnienia rozpoczyna się oddzielnie, co do każdego naruszenia (art. 14 upnpr).

Z uwagi na powyższe orzeczono jak punkcie VII. sentencji niniejszej decyzji.

Ad VIII. Zgodnie z art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, Prezes Urzędu może nałożyć na przedsiębiorcę, w drodze decyzji, karę pieniężną w wysokości nie większej niż 10 % obrotu osiągniętego w roku obrotowym poprzedzającym rok nałożenia kary, jeżeli przedsiębiorca ten, choćby nieumyślnie, dopuścił się naruszenia zakazu określonego w art. 24 ustawy. W niniejszej sprawie z tego uprawnienia Prezes Urzędu ma zamiar skorzystać.

Kara pieniężna za naruszenie zakazu stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, o którym mowa w art. 24 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, ma charakter fakultatywny. O tym, czy w konkretnej sprawie w odniesieniu do wskazanego przedsiębiorcy zasadne jest nałożenie kary pieniężnej decyduje, w ramach uznania administracyjnego, Prezes Urzędu. Należy zwrócić uwagę, że przepisy ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów nie określają przesłanek, od których uzależnione byłoby podjęcie decyzji o nałożeniu kary. Ustawodawca wskazał jedynie w art. 111 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów te okoliczności, które Prezes Urzędu ma obowiązek uwzględnić decydując o wymiarze kary pieniężnej. Są to w szczególności okoliczności naruszenia przepisów ustawy oraz uprzednie naruszenie przepisów ustawy, a także: okres, stopień oraz skutki rynkowe naruszenia przepisów ustawy, przy czym stopień naruszenia Prezes Urzędu ocenia biorąc pod uwagę okoliczności dotyczące natury naruszenia i działalności przedsiębiorcy, która stanowiła przedmiot naruszenia (art. 111 ust. 1 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów).

Nakładając kary pieniężne na przedsiębiorców, Prezes Urzędu bierze pod uwagę konieczność ustalenia, czy naruszenie dokonane było umyślne czy też nieumyślne. Konieczność brania pod uwagę tej przesłanki w przypadku stosowania kar pieniężnych wynika z art. 106 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Ocena zgromadzonego materiału dowodowego wskazuje na nieumyślne naruszenie przez przedsiębiorcę przepisów ustawy. Opisane działania podejmowane przez przedsiębiorcę w zakresie prowadzonej działalności gospodarczej powinny być uwzględniać możliwość naruszenia zbiorowego interesu konsumentów. Podkreślić należy, że na profesjonalnych uczestnikach obrotu rynkowego spoczywa obowiązek dochowania należytej staranności przy ocenie zgodności ich działań z obowiązującymi przepisami prawa. Przedsiębiorca prowadzący działalność

polegającą na udzielaniu pożyczek gotówkowych konsumentom lub pośredniczeniu w ich zawieraniu, powinien mieć świadomość, że m.in. ustawa o kredycie konsumenckim wymaga od kredytodawców lub pośredników będących profesjonalnymi uczestnikami rynku by w stosowanych przez siebie umowach lub reklamach zawierali komplet informacji wymaganych przepisami prawa oraz nie naruszali w inny sposób interesów konsumentów. Dlatego zdaniem Prezesa Urzędu zachowanie przedsiębiorcy było efektem niedołożenia przez niego należytej staranności, jakiej należałoby oczekiwać od profesjonalnego uczestnika obrotu gospodarczego. Całokształt okoliczności sprawy daje podstawę do stwierdzenia, że przedsiębiorca dopuścił się naruszeń opisanych w sentencji niniejszej decyzji nieumyślnie. Pomimo tego, samo stwierdzenie nieumyślności zakwestionowanych praktyk stanowi podstawę do nałożenia kary pieniężnej na przedsiębiorcę.

Ustalając wysokość kar pieniężnych Prezes Urzędu bierze również pod uwagę okoliczności łagodzące oraz obciążające, które wystąpiły w sprawie. Zgodnie z art. 111 ust. 3 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, okolicznościami łagodzącymi są w szczególności: dobrowolne usunięcie skutków naruszenia, zaniechanie stosowania zakazanej praktyki przed wszczęciem postępowania lub niezwłocznie po jego wszczęciu, podjęcie z własnej inicjatywy działań w celu zaprzestania naruszenia lub usunięcia jego skutków oraz współpraca z Prezesem Urzędu w toku postępowania, w szczególności przyczynienie się do szybkiego i sprawnego przeprowadzenia postępowania. Wśród zamkniętego katalogu okoliczności obciążających art. 111 ust. 4 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów wymienia: znaczny zasięg terytorialny naruszenia lub jego skutków, znaczne korzyści uzyskane przez przedsiębiorcę w związku z dokonaniem naruszenia, dokonanie uprzednio podobnego naruszenia oraz umyślność naruszenia.

W punktach I.-V. sentencji niniejszej decyzji Prezes Urzędu stwierdził stosowanie przez przedsiębiorcę praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, o jakich mowa w art. 24 ust. 1 i 2, 24 ust. 1 i 2 pkt 2 oraz w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Powyższe dało podstawy do nałożenia na przedsiębiorcę kary pieniężnej określonej w art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Podstawą obliczenia wysokości niniejszych kar jest obrót osiągnięty przez przedsiębiorcę w roku poprzedzającym nałożenie kary, który w 2016 r. wyniósł [...] zł (słownie: [...]), w związku z czym maksymalna kara, jaka mogłaby w niniejszym przypadku zostać wymierzona, to kara pieniężna w wysokości [...] zł.

Ustalenie wymiaru kar pieniężnych w przedmiotowej sprawie ma charakter wieloetapowy, co spowodowane jest zaistnieniem okoliczności mających wpływ na jej wysokość. Ustalając wymiary kar pieniężnych za naruszenia stwierdzone punktach I.-V. sentencji niniejszej decyzji Prezes Urzędu w pierwszej kolejności dokona oceny wagi stwierdzonych praktyk i na tej podstawie ustali kwotę bazową, stanowiącą podstawę dla dalszych ustaleń wysokości kary, a następnie – w oparciu o zaistniałe w sprawie okoliczności mające wpływ na wysokość kary – dokona gradacji ustalonej kwoty bazowej.

VIII.1 Prezes Urzędu uznał, iż w okolicznościach niniejszej sprawy istnieją podstawy do nałożenia na przedsiębiorcę kary pieniężnej z tytułu naruszenia stwierdzonego w punkcie I. sentencji decyzji polegającego na naruszaniu obowiązku udzielania konsumentom w reklamach kredytu konsumenckiego rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji poprzez zaniechanie informowania o zakresie swojego umocowania jako pośrednika kredytowego do dokonywania czynności faktycznych i prawnych oraz o tym, czy współpracuje z kredytodawcami, jak również zaniechanie informowania o nazwach kredytodawców, z którymi przedsiębiorca współpracuje, co jest niezgodne z art. 7 ust. 4 i 5 ukk, a poprzez to stanowi praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Prezes Urzędu uwzględnił, iż w niniejszym przypadku zakwestionowane praktyki ujawniały się na etapie przedkontraktowym. Ze względu na specyfikę naruszenia mającego miejsce na rynku reklam kredytów konsumenckich, a także rodzaj stwierdzonych zaniechań, wagę tych praktyk określono jako umiarkowaną. Miarkując niniejszą karę zwrócono uwagę na to, że skutkiem ocenianych praktyk mogło być niedoinformowanie konsumenta, który na skutek niepełnej informacji mógł podjąć decyzję o skorzystaniu z usług przedsiębiorcy. Prezes Urzędu wziął również pod uwagę, że reklamy niezawierające wymaganych prawem informacji były stosowane przez przedsiębiorcę już w 2014 r., a zatem, że praktyki te mają charakter długotrwały.

W oparciu o obrót osiągnięty przez przedsiębiorcę w 2016 r., ustalono kwotę bazową stanowiącą punkt wyjścia dla dalszych obliczeń, którą określono na poziomie [...] % obrotu, czyli na poziomie **2662 zł** (po zaokrągleniu do pełnego złotego). Na poziomie [...] % określono kwotę bazową dla naruszenia polegającego na zaniechaniu informowania konsumentów, w reklamach kredytu konsumenckiego, o zakresie swojego umocowania jako pośrednika kredytowego do dokonywania czynności faktycznych i prawnych oraz o tym, czy współpracuje z kredytodawcami. Na takim samym poziomie określono kwotę bazową dla naruszenia polegającego na zaniechaniu informowania konsumentów, w reklamach kredytu konsumenckiego, o nazwach kredytodawców, z którymi przedsiębiorca współpracuje.

Po ustaleniu kwoty bazowej przystąpiono do analizy, czy w niniejszej sprawie zaszyły okoliczności łagodzące i obciążające, które mogłyby mieć wpływ na wymiar kary. W niniejszym przypadku żadne takie przypadki jednak nie wystąpiły.

W wyniku obliczeń przeprowadzonych w wyżej opisany sposób, karę pieniężną z tytułu naruszenia art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w zakresie opisanym w punkcie I. sentencji niniejszej decyzji określono na poziomie 2662 zł, co stanowi [...] % obrotu oraz [...] % maksymalnego wymiaru kary. Na ostatnim etapie sprawdzono, czy kara obliczona w ww. sposób nie przewyższa kary w maksymalnej wysokości, jaka została przewidziana w przepisie art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Sytuacja taka nie ma jednak w niniejszym przypadku miejsca.

W tych okolicznościach należało orzec, jak w punkcie **VIII.1.** sentencji niniejszej decyzji.

VIII.2 Prezes Urzędu uznał, iż w okolicznościach niniejszej sprawy istnieją podstawy do nałożenia na przedsiębiorcę kary pieniężnej z tytułu naruszenia stwierdzonego w punkcie II. sentencji decyzji polegającego na wprowadzaniu konsumentów w błąd poprzez sugerowanie w materiałach reklamowych zamieszczonych w dzienniku „Metro”, „Pośrednik” oraz na banerze reklamowym umieszczonym przy ul. 3 Maja 20 w Katowicach, iż ich zdolność kredytowa nie będzie podlegała badaniu, poprzez posługiwanie się następującymi hasłami: „bez bik”, „bez zdolności kredytowej na oświadczenie” oraz „kredyty, gotówka bez zaświadczenia na dowód pożyczki, bez BIK, bez zdolności”, co stanowi przejaw stosowania nieuczciwej praktyki rynkowej, o której mowa w art. 5 ust. 1 i 2 pkt 1 upnr, a poprzez to stanowi naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 pkt 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Prezes Urzędu uwzględnił, iż w niniejszym przypadku zakwestionowana praktyka ujawniała się na etapie przedkontraktowym. Ze względu na specyfikę naruszenia mającego miejsce na rynku reklam kredytów konsumenckich, a także rodzaj stwierdzonego naruszenia, wagę tej praktyki określono jako umiarkowaną. Miarkując niniejszą karę zwrócono uwagę na to, że skutkiem ocenianych praktyk mogło być wprowadzenie konsumentów w błąd poprzez nieuzasadnione uatrakcyjnienie oferty przedsiębiorcy, który na skutek niepełnej informacji mógł podjąć decyzję o skorzystaniu z usług przedsiębiorcy. Błąd ten mógł mieć jednocześnie wpływ na podjęcie przez niego decyzji dotyczącej umowy, której w przeciwnym razie by nie podjął. Prezes Urzędu wziął również pod uwagę, że zakwestionowane przekazy reklamowe

były stosowane przez przedsiębiorcę już w 2014 r., a zatem, że praktyka ta ma charakter długotrwały.

W oparciu o obrót osiągnięty przez przedsiębiorcę w 2016 r., ustalono kwotę bazową stanowiącą punkt wyjścia dla dalszych obliczeń, którą określono na poziomie [...] % obrotu, czyli na poziomie **1775 zł** (po zaokrągleniu do pełnego złotego).

Po ustaleniu kwoty bazowej przystąpiono do analizy, czy w niniejszej sprawie zaszyły okoliczności łagodzące i obciążające, które mogłyby mieć wpływ na wymiar kary. W niniejszym przypadku żadne takie przypadki jednak nie wystąpiły.

W wyniku obliczeń przeprowadzonych w wyżej opisany sposób, karę pieniężną z tytułu naruszenia art. 24 ust. 1 i 2 pkt 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w zakresie opisanym w punkcie II. sentencji niniejszej decyzji określono na poziomie 1775 zł, co stanowi [...] % obrotu oraz [...] % maksymalnego wymiaru kary. Na ostatnim etapie sprawdzono, czy kara obliczona w ww. sposób nie przewyższa kary w maksymalnej wysokości, jaka została przewidziana w przepisie art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Sytuacja taka nie ma jednak w niniejszym przypadku miejsca.

W tych okolicznościach należało orzec, jak w punkcie **VIII.2.** sentencji niniejszej decyzji.

VIII.3. Prezes Urzędu uznał, iż w okolicznościach niniejszej sprawy istnieją podstawy do nałożenia na przedsiębiorcę kary pieniężnej z tytułu naruszenia stwierdzonego w punkcie III.2. sentencji decyzji polegającego na zaniechaniu informowania konsumentów o kwocie odsetek należnych w stosunku dziennym w razie odstąpienia przez konsumenta od umowy kredytu, co jest niezgodne z art. 30 ust. 1 pkt 15 ukk, a poprzez to stanowi naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Prezes Urzędu uwzględnił, iż w niniejszym przypadku zakwestionowana praktyka ujawniała się na etapie zawierania kontraktu, jednakże rzutowała lub też mogła rzutować na etap jego wykonywania. Podkreślić należy, iż na przedsiębiorcy, jako profesjonalnym uczestniku obrotu gospodarczego, spoczywa obowiązek przygotowania umowy, w której znajdą się wszystkie wymagane prawem informacje. Brak wywiązania się z obowiązków informacyjnych wynikających z ustawy na podstawie której przedsiębiorca prowadził działalność gospodarczą – ustawy o kredycie konsumenckim – świadczy o lekceważącym podejściu do obowiązków nałożonych na kredytodawców przez ustawodawcę. Pożyczkobiorcy nie mieli pełnej informacji o konsekwencjach odstąpienia od umowy, przez co nie mogli podjąć świadomej decyzji w zakresie skorzystania z tego uprawnienia. W konsekwencji mogło to spowodować, że konsumenci obawiali się skutków odstąpienia od umowy i mogli zaniechać złożenia przedsiębiorcy oświadczenia w tym zakresie. Ze względu na specyfikę umów o kredyt konsumencki, a także rodzaj pominiętych danych, wagę tego naruszenia określono jako umiarkowaną. Prezes Urzędu uwzględnił również okoliczność związaną z [...] skalą prowadzonej przez przedsiębiorcę działalności gospodarczej, tj. zawarciem w 2014 r. [...] umów o kredyt konsumencki oraz to że praktyka ta była stosowana przez przedsiębiorcę około jednego roku.

W oparciu o obrót osiągnięty przez przedsiębiorcę w 2016 r., ustalono kwotę bazową stanowiącą punkt wyjścia dla dalszych obliczeń, którą określono na poziomie [...] % obrotu, czyli na poziomie **887 zł** (po zaokrągleniu do pełnego złotego).

Po ustaleniu kwoty bazowej przystąpiono do analizy, czy w niniejszej sprawie zaszyły okoliczności łagodzące i obciążające, które mogłyby mieć wpływ na wymiar kary. Okolicznością łagodzącą, która wystąpiła w niniejszej sprawie, było zaniechanie przez przedsiębiorcę stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, co było związane z zaprzestaniem prowadzenia działalności objętej tym zarzutem i pozwoliło na

obniżenie wysokości kary pieniężnej o 10 %. Wobec powyższego, wysokość kary pieniężnej zmniejszono do kwoty **799 zł** (po zaokrągleniu do pełnego złotego).

W wyniku obliczeń przeprowadzonych w wyżej opisany sposób, karę pieniężną z tytułu naruszenia art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w zakresie opisanym w punkcie III.2. sentencji niniejszej decyzji określono na poziomie 799 zł, co stanowi [...] % obrotu oraz [...] % maksymalnego wymiaru kary. Na ostatnim etapie sprawdzono, czy kara obliczona w ww. sposób nie przewyższa kary w maksymalnej wysokości, jaka została przewidziana w przepisie art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Sytuacja taka nie ma jednak w niniejszym przypadku miejsca.

W tych okolicznościach należało orzec, jak w punkcie **VIII.3.** sentencji niniejszej decyzji.

VIII.4. Prezes Urzędu uznał, iż w okolicznościach niniejszej sprawy istnieją podstawy do nałożenia na przedsiębiorcę kary pieniężnej z tytułu naruszenia stwierdzonego w punkcie IV. sentencji decyzji polegającego na stosowaniu w treści umów kredytu konsumenckiego postanowień umożliwiających naliczanie kar umownych za opóźnienie w wykonaniu zobowiązania pieniężnego, określonych jako utrata bonifikaty oraz opłata za administrowanie przeterminowaną pożyczką, co jest niezgodne z art. 483 § 1 k.c. oraz niestosowaniu w treści wykorzystywanych weksli in blanco, stanowiących formę zabezpieczenia udzielanych kredytów konsumenckich sformułowania nie na zlecenie lub innego równoznacznego, co jest niezgodne z art. 41 ust. 1 ukk.

Prezes Urzędu uwzględnił, iż w niniejszym przypadku zakwestionowane praktyki ujawniały się na etapie zawierania kontraktu, jednakże rzutowały lub też mogły rzutować na etap jego wykonywania. Przepisy ww. ustaw wprost wskazują jak należy ukształtować sytuację prawną konsumentów, a wszystkie odstępstwa od tych zasad należy uznać za bezprawne. Stwierdzone naruszenia w istotny sposób wpływały na sytuację ekonomiczną konsumentów, gdyż przyznawały przedsiębiorcy prawo do naliczania kary umownej, która z oczywistych względów była uprawnieniem bezprawnym. Ponadto wartość zastrzeganych przez przedsiębiorcę kar umownych określonych jako utrata bonifikaty oraz opłata za administrowanie przeterminowaną pożyczką, była niewspółmierna do zaciąganych przez konsumentów zobowiązań finansowych wobec przedsiębiorcy. Równocześnie przedsiębiorca umożliwiał indosowanie weksla in blanco, co mogło wpływać na zmniejszenie zakresu ochrony konsumentów gwarantowanego przez ustawodawcę. Z tego względu wagę obu ww. naruszeń uznano za znaczną. Prezes Urzędu uwzględnił również okoliczność związaną z niewielką skalą prowadzonej przez przedsiębiorcę działalności gospodarczej, tj. zawarciem w 2014 r. [...] umów o kredyt konsumencki oraz to że praktyki te były stosowane przez przedsiębiorcę około jednego roku.

W oparciu o obrót osiągnięty przez przedsiębiorcę w 2016 r., ustalono kwotę bazową stanowiącą punkt wyjścia dla dalszych obliczeń, którą określono na poziomie [...] % obrotu, czyli na poziomie **5768 zł** (po zaokrągleniu do pełnego złotego). Na poziomie [...] % określono kwotę bazową dla naruszenia polegającego na stosowaniu w treści umów kredytu konsumenckiego postanowień umożliwiających naliczanie kar umownych za opóźnienie w wykonaniu zobowiązania pieniężnego, określonych jako utrata bonifikaty oraz opłata za administrowanie przeterminowaną pożyczką. Z kolei na poziomie [...] % określono kwotę bazową dla naruszenia polegającego na niestosowaniu w treści wykorzystywanych weksli in blanco, stanowiących formę zabezpieczenia udzielanych kredytów konsumenckich sformułowania nie na zlecenie lub innego równoznacznego.

Po ustaleniu kwoty bazowej przystąpiono do analizy, czy w niniejszej sprawie zasły okoliczności łagodzące i obciążające, które mogłyby mieć wpływ na wymiar kary. Okolicznością łagodzącą, która wystąpiła w niniejszej sprawie, było zaniechanie przez przedsiębiorcę stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, co było

związane z zaprzestaniem prowadzenia działalności objętej w tym punkcie decyzji zarzutami i pozwoliło na obniżenie wysokości kary pieniężnej o 10 %. Wobec powyższego, wysokość kary pieniężnej zmniejszono do kwoty **5191 zł** (po zaokrągleniu do pełnego złotego).

W wyniku obliczeń przeprowadzonych w wyżej opisany sposób, karę pieniężną z tytułu naruszenia art. 24 ust. 1 i 2 pkt 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w zakresie opisanym w punkcie IV. sentencji niniejszej decyzji określono na poziomie 5191 zł, co stanowi [...] % obrotu oraz [...] % maksymalnego wymiaru kary. Na ostatnim etapie sprawdzono, czy kara obliczona w ww. sposób nie przewyższa kary w maksymalnej wysokości, jaka została przewidziana w przepisie art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Sytuacja taka nie ma jednak w niniejszym przypadku miejsca.

W tych okolicznościach należało orzec, jak w punkcie **VIII.4.** sentencji niniejszej decyzji.

VIII.5. Prezes Urzędu uznał, iż w okolicznościach niniejszej sprawy istnieją podstawy do nałożenia na przedsiębiorcę kary pieniężnej z tytułu naruszeń stwierdzonych w punkcie V. sentencji decyzji polegających na:

- stosowaniu w treści umów kredytu konsumenckiego, postanowień określających opłatę za każde pisemne wezwanie do zapłaty w wysokości 150 zł, które to działania mogły prowadzić do obciążania konsumentów opłatami za dokonane czynności windykacyjne nieodpowiadające rzeczywiście poniesionym przez niego kosztom i prowadzić mogły do nadmiernego obciążenia finansowego konsumentów,
- stosowaniu, podpisywanych przez konsumentów oświadczeń, stanowiących załącznik do umów kredytu konsumenckiego, w których stwierdzali oni, iż zdają sobie sprawę z możliwości utraty bonifikaty oraz poniesienia kosztów w wysokości do 5 tys. zł, które to działania mogły prowadzić do obciążania konsumentów kwotą nadzabezpieczającą roszczenia z tytułu zwłoki w spłacie przeterminowanej należności i prowadzić mogły do nadmiernego obciążenia finansowego konsumentów oraz
- stosowaniu w treści umów kredytu konsumenckiego postanowienia, zgodnie z którym sądem właściwym do rozpoznania sporów wynikłych na tle zawartej z konsumentem umowy kredytu konsumenckiego będzie Sąd Rejonowy w Katowicach, które to działanie narzuca konsumentom sąd właściwy do rozpoznania sporów, który mógłby nie być właściwy dla konsumentów na podstawie ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2016 r., poz. 1822).

Prezes Urzędu uwzględnił, iż w niniejszym przypadku zakwestionowane praktyki ujawniały się na etapie zawierania kontraktu, jednakże rzutowały lub też mogły rzutować na etap jego wykonywania. Stosowane przez przedsiębiorcę praktyki – określone w punkcie V.1. i V.2. naruszały dobre obyczaje kupieckie w branży finansowej i negatywnie wpływały na sytuację ekonomiczną konsumentów. Z tego względu wagę tych naruszeń uznano za znaczną. Pobieranie przez przedsiębiorcę opłat windykacyjnych w ww. wysokości mogło wprowadzić konsumentów w spiralę zadłużenia – uniemożliwiając im finalne spłacenie zaciągniętego zobowiązania. Równocześnie szkodliwość praktyki wskazanej w punkcie V.2. wiązała się z tym, że stanowiła ona formę wywierania niedozwolonej presji na konsumentów poprzez stwarzanie groźby ewentualnej egzekucji w wymiarze przekraczającym wysokość pierwotnego zobowiązania, co bezpośrednio mogło się przełożyć na naruszenie ekonomicznych interesów konsumentów. Jako umiarkowaną określono zaś wagę naruszenia polegającego na zastrzeganiu właściwości miejscowej sądu, która mogła utrudnić konsumentom drogę dochodzenia od przedsiębiorcy ewentualnych roszczeń. Prezes Urzędu uwzględnił również okoliczność związaną z niewielką skalą prowadzonej przez przedsiębiorcę działalności gospodarczej, tj. zawarciem w 2014 r. [...] umów o kredyt konsumencki oraz to że praktyki te były stosowane przez przedsiębiorcę około jednego roku.

W oparciu o obrót osiągnięty przez przedsiębiorcę w 2016 r., ustalono kwotę bazową stanowiącą punkt wyjścia dla dalszych obliczeń, którą określono na poziomie [...] % obrotu, czyli na poziomie **7543 zł** (po zaokrągleniu do pełnego złotego). Na poziomie [...] % określono kwotę bazową dla naruszenia polegającego na stosowaniu w treści umów kredytu konsumenckiego, postanowień określających opłatę za każde pisemne wezwanie do zapłaty w wysokości 150 zł, które to działania mogły prowadzić do obciążania konsumentów opłatami za dokonane czynności windykacyjne nieodpowiadające rzeczywiście poniesionym przez niego kosztom i prowadzić mogły do nadmiernego obciążenia finansowego konsumentów. Z kolei na poziomie [...] % określono kwotę bazową dla naruszenia polegającego na stosowaniu, podpisywanych przez konsumentów oświadczeń, stanowiących załącznik do umów kredytu konsumenckiego, w których stwierdzali oni, iż zdają sobie sprawę z możliwości utraty bonifikaty oraz poniesienia kosztów w wysokości do 5 tys. zł, które to działania mogły prowadzić do obciążania konsumentów kwotą nadzabezpieczającą roszczenia z tytułu zwłoki w spłacie przeterminowanej należności i prowadzić mogły do nadmiernego obciążenia finansowego konsumentów. Na poziomie [...] % określono kwotę bazową dla naruszenia polegającego na stosowaniu w treści umów kredytu konsumenckiego postanowienia, zgodnie z którym sądem właściwym do rozpoznania sporów wynikłych na tle zawartej z konsumentem umowy kredytu konsumenckiego będzie Sąd Rejonowy w Katowicach, które to działanie narzuca konsumentom sąd właściwy do rozpoznania sporów, który mógłby nie być właściwy dla konsumentów na podstawie ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2016 r., poz. 1822).

Po ustaleniu kwoty bazowej przystąpiono do analizy, czy w niniejszej sprawie zasły okoliczności łagodzące i obciążające, które mogłyby mieć wpływ na wymiar kary. Okolicznością łagodzącą, która wystąpiła w niniejszej sprawie, było zaniechanie przez przedsiębiorcę stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, co było związane z zaprzestaniem prowadzenia działalności objętej w tym punkcie decyzji zarzutami i pozwoliło na obniżenie wysokości kary pieniężnej o 10 %. Wobec powyższego, wysokość kary pieniężnej zmniejszono do kwoty **6789 zł** (po zaokrągleniu do pełnego złotego).

W wyniku obliczeń przeprowadzonych w wyżej opisany sposób, karę pieniężną z tytułu naruszenia art. 24 ust. 1 i 2 pkt 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w zakresie opisanym w punkcie V. sentencji niniejszej decyzji określono na poziomie 6789 zł, co stanowi [...] % obrotu oraz [...] % maksymalnego wymiaru kary. Na ostatnim etapie sprawdzono, czy kara obliczona w ww. sposób nie przewyższa kary w maksymalnej wysokości, jaka została przewidziana w przepisie art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Sytuacja taka nie ma jednak w niniejszym przypadku miejsca.

W tych okolicznościach należało orzec, jak w punkcie **VIII.5.** sentencji niniejszej decyzji.

Zgodnie z art. 112 ust. 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów karę pieniężną należy uiścić w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji na konto Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Warszawie w NBP o/o Warszawa Nr 511010100078782231000000.

IX. Zgodnie z art. 80 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów Prezes Urzędu rozstrzyga o kosztach w drodze postanowienia, które może być zamieszczone w decyzji kończącej postępowanie. W myśl art. 77 ust. 1 tej ustawy, jeżeli w wyniku postępowania Prezes Urzędu stwierdził naruszenie przepisów ustawy, przedsiębiorca, który dopuścił się tego naruszenia, jest obowiązany ponieść koszty postępowania.

Zgodnie z art. 263 § 1 Kodeksu postępowania administracyjnego do kosztów postępowania zalicza się koszty podróży i inne należności świadków i biegłych oraz stron w przypadkach przewidzianych w art. 56, a także koszty spowodowane oględzinami na miejscu, jak również koszty doręczenia stronom pism urzędowych. Zgodnie z art. 264 § 1 Kodeksu postępowania

administracyjnego jednocześnie z wydaniem decyzji organ administracji publicznej ustali w drodze postanowienia wysokość kosztów postępowania, osoby zobowiązane do ich poniesienia oraz termin i sposób ich uiszczenia.

Postępowanie w sprawie stosowania przez przedsiębiorcę praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów zostało wszczęte z urzędu, a w jego wyniku Prezes Urzędu w punktach I.-V. sentencji decyzji stwierdził naruszenie przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Kosztami niniejszego postępowania są wydatki związane z korespondencją prowadzoną przez Prezesa Urzędu ze stroną postępowania. W związku z powyższym postanowiono obciążyć przedsiębiorcę kosztami postępowania w wysokości **52 PLN** (słownie: pięćdziesięciu dwóch złotych).

Koszty niniejszego postępowania przedsiębiorca obowiązany jest wpłacić na konto Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Warszawie w NBP o/o Warszawa Nr 51101010100078782231000000 w terminie 14 dni od uprawomocnienia się decyzji.

Stosownie do treści art. 81 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz na podstawie art. 479²⁸ § 2 Kodeksu postępowania cywilnego – od niniejszej decyzji przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie miesiąca od dnia jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Katowicach (40-048 Katowice, ul. Kościuszki 43).

W przypadku jednak kwestionowania wyłącznie postanowienia o kosztach zawartego w punkcie IX. niniejszej decyzji, stosownie do art. 81 ust. 5 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w związku z art. 479³² § 1 i 2 Kodeksu postępowania cywilnego i na podstawie art. 264 § 2 Kodeksu postępowania administracyjnego w zw. z art. 83 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, można wnieść zażalenie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Katowicach (40-048 Katowice, ul. Kościuszki 43) w terminie tygodnia od dnia doręczenia niniejszej decyzji.

DYREKTOR DELEGATURY
URZĘDU OCHRONY KONKURENCJI
I KONSUMENTÓW W KATOWICACH
Maciej Fragsztajn